

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Cetrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 146.

Maribor, dne 17. decembra 1909.

Letnik I.

Občni zbor Slov. krščansko soc. zveze na Štajerskem.

Štajerska S. K. S. Z. priredi svoj
LETOŠNJI OBČNI ZBOR
v nedeljo, 19. decembra v Šmarju pri Jelšah
ob treh popoldne v prostorih
gostilničarja Janko Habjana.

Somišljeniki, ki se zanimате za izobrazbo in
napredek našega naroda, pridite v obilnem številu!

**Osebito mladina je prav toplo in srčno
povabljena.**

To nedeljo bo namreč ob enem tudi
občni zbor „Zveze slov. mladeničev“.

Slovenska Jednota ne od- neha. — Obstrukcija. — Trajna seja.

Parlamentarna komisija Slovenske Jednote je
v sredo dne 15. t. m. opoldne sklenila, da vzdržuje
svoj sklep z dne 1. grudnia, da namreč tej vladi in
temu Slovanom sovražnemu sistemu ne dovoli niče-
sar. V skladu tega sklepa so takoj ob 1. uri popoldne
vložili češki agrarci 37 nujnih predlogov. Ta dogo-
dek je učinkoval med poslanci, kakor da bi kdo vr-
gel bombo med nje. Postalo je naenkrat po celi zbor-
nici živahno gibanje. Vršil se je takoj minijtrski
svet. Kaj je sklenil, o tem so razne govorice. Šešli
so se tudi Nemci, socialdemokracije in Italijani, ki
so sklenili, naj se seja nadaljuje proti obstrukciji do
konca zasedanja, četudi do 31. decembra. Izvolili so
hitro za boj proti obstrukciji poseben odbor redi-
teljev.

Zgodilo se je tedaj, kar je bilo vsled nemške

nadutosti pričakovati. Slovani so zahtevali najmanj,
kar so mogli zahtevati. Zahtevati bi mogli Slovani
v kabinetu večino, saj tvorijo v Avstriji pretežno
večino, a zahtevali so samo pariteto. Nižje pa niso
mogli iti. In še tej popolnoma opravičeni zahtevi ni-
so hotele nemške stranke in Bienenrova vlada ugo-
diti. Zato so Slovani zopet segli po vojnem obstruk-
cijskem orožju. Vsakdo jim mora dati prav. Od svoje
upravičene zahteve Slovani ne morejo in tudi ne bo-
do odnehali, čeprav Bienenrova razpusti državni zbor.

Razpust državne zbornice, to je pa Ahilova
peta za naše liberalce in hofrata Ploja. Dobro nam-
reč vedo, da bi bili pri novih volitvah popolnoma
poraženi in tudi Ploj bi postal ex-državni poslanec,
kakor je že danes ex-dežurni poslanec. Zato se pra-
nič ne čudimo, da se zavzema za Bienenrovo vlado,
o katere krivicah napram Slovanom že vrabci na
na strehi živkajo. Ploj pač dobro ve, kam pes taco
moli. Ugladiti si mora pot za tiste čase, ko se bo
imenoval „politicus emeritus.“ Ampak pred svoje vo-
lilce naj se nikar več ne drzne. Obračunali bi z njim
tako, kakor se mora obračunati s človekom, ki pod-
pira vlado, koja je izvrševalni organ nemških Volks-
ratov, ki bi Slovence najrajši utopili v žlici vode.

Trajna seja.

V sredo popoldne je zbornica odklonila nujni
predlog rusinskega poslanca Petruševiča, naj vlada
razveljavi znani „Prügelparagraf“ iz leta 1854. Na-
to izjavi predsednik Pernerstorfer, da so češki ag-
rarci predložili 37 nujnih predlogov. Prvi predlog je
vložil poslanec Kotlar, ki zahteva ustanovitev visoke
šole za živinozdravnike v Pragi. Kotlar je takoj za-
čel utemeljevati svoj predlog. Ob 1/3. uri je predla-
gal predsednik Pattai, naj se seja radi pogreba gro-
fa Harracha prekine do 4. ure. Temu so se pa uprli
Nemci in socialdemokracije. Seitz zahteva, naj se se-
ja nadaljuje in je njegov predlog obveljal. Poslanec
Kotlar je nadaljeval svoj govor.

Kotlar govori 12 ur in pol.

Ceški agrarni poslanec Kotlar je nam Sloven-
cem še v dolgem spominu izza ustavnega shoda
Vseslovenske Ljudske Stranke, katerega se je ude-
ležil in si je ob tej priliki pridobil ljubezen in spo-
štovanje slovenskega ljudstva. Kotlar je napovedal,
da hoče poljiti dr. Lecherjev rekord. Dr. Lecher je
namreč leta 1897 v noči od 28. na 29. oktobra govo-
ril v državni zbornici o avstro-ogrski nagodbi 12 ur

in sicer od 19 zvečer do 19 zjutraj. Kotlar je Le-
cherja pobil. Govoril je namreč 12 ur in pol. Nje-
govi tovariši so priredili od časa do časa kako pay-
zo s ploskanjem, da je med tem imel priliko, kaj
zaužiti. Prinašali so mu čaj, vino, črno kavo. Po-
slanci so po klubovih sobah igrali tarok, domino itd.,
ali pa spali na klopih — nekateri so kar enostavno
razgrnili svojo suknjo po tleh in se vlegli na njo.

Kotlar je pa mirno dalje govoril. Poredno je
izjavil, da bo potem to, kar sedaj pripoveduje v češ-
kem jeziku, povedal tudi nemški in potem slovenski.
Ob 11. je prosil podpredsednika Starzyskega, naj
sejo prekine za 10 minut. Med tem je Kotlar večer-
jal. Pozneje je še enkrat prekinil svoj govor za pet
minut, da se je okrepčal.

Ob 11 uri ponoči je prišlo na levi zbornični
galeriji do velikega škandala. Nekdo na galeriji je
zaklical: Doli z slovanskim predrznej! Čas zaprav-
ljate! — Češki agrarci in radikaleci so nato hrupno
reagirali, leteli so k predsedniški tribuni in zahte-
vali, da mora predsednik iz galerije odstraniti kri-
čalca in sploh izprazniti galerijo.

Ta čas je bil vsenemški poslanec Wolf na levi
galeriji v družbi znancev ter je pričel kričati: Nem-
ci morajo skrbeti, da se jih ne bo psovalo, galerijo
ne bodo čehi terorizirali, ne bodo jo psovali. Na to
Wolfovo kričanje so češki agrarci in radikaleci re-
agirali s fejk-klici. Bilo je tako nepopisno vpitje, da
se je človek bal, da ne ogluši. Češki radikaleci so
zagrabili za pokrove pultov in pričeli z njimi raz-
bijati. Hrup je trajal nekaj minut. Čehi so klicali:
Fej! Ne dovolimo tu nobenega nasilstva. Ne bode-
te nas terorizirali!

Nemški krščanski socialci so ploskali galeriji!
Wolf je med tem časom prišel z galerije v zbornico
ter se pričel kregati z nekaterimi češkimi socialde-
mokrati, ki so obsojali njegov nastop. Med tem časom
je predsednik izpraznil desno galerijo.

Poslanci Slovenske Jednote so na ves glas od-
ločno zahtevali, da mora predsednik izprazniti tudi
levo galerijo. Predsednik tega ni hotel ter se je
upiral ugoditi tej upravičeni zahtevi. Nastali so v
zbornici zopet hrupni in burni prizori med poslanci
Slovenske Jednote in nemškimi poslanci. Podpredsed-
nik Pogačnik in poslanec Seliger sta z največjo te-
žavo ločila prepirajoče se poslance. Češki radikaleci
so neprenehoma zahtevali, da mora predsednik iz-
prazniti tudi levo galerijo.

PODLISTEK.

Tat.

Zivel je nekda bogat seljak. Vsega je imel v
izobilju, tako, da mu je bila soba že vsega prepol-
na in pretesna; zato si sezida shrambo in tu zloži
svoje bogastvo.

Toda bogatin ne spava: boji se tatu. Tako
tudi naš seljak: ponoči ni spal, marveč je imel
navado, pregledovati po dvoru, da-li se mu ne go-
di kaka škoda.

Nekoč ide tako na dvorišče in poslušaj. Za-
zdi se mu, kakor da je šel nekdo mimo shrambe,
in baš, kakor da je suha slama pod nogami za-
šumela.

Gospodar vzdrži sapo, posluša znova, kak šum
da je to, in se prične tihoma plaziti, kakor da ide
nad volka.

Ko dospo do shrambe, poluka izza ogla; toda
tudi nekdo drugi poluka nanj izza drugega ogla.

Gospodar se skrije za ogel, misleč si: polukam
znova. Ne vem, sta se-li tako še dolgo igrala „ku-
ku“, ko se slednjič tat drzneje spne s polovico te-
lesa in za njim tudi gospodar. In gledata si jeden
drugemu naravnost v oči.

— Brate, vpraša tat potihoma, se-li nisi do-
mislil, da imava jedno in isto rokodelstvo?

— Ne, dragi moj, kakor vidiš!

— Idiva torej na tlelo; i dobček i greh, pa
tudi kazen si deliva.

— Dobro torej, idiva. Toda kam?

— Tudi jaz ne vem, brate. Jaz sem še nevešč
človek; baš idem prvič, in — hudo bi mi bilo, da

ne izvršim ničesar. Ulomiva v shrambo! To je bo-
gat gospodar, gotovo kaj najdeva.

— Dasiravno prvič, misli si gospodar, toda
čakaj, posvetim ti že, — drugič ne boš več kradel.

— Meni je vse jedno, mu reče, idiva torej na
delo. Toda s čim naj ulomiva? — Imaš li kaj s
seboj?

— Nimam ničesar, brate. Toda poiščiva si kak
kolec, da izstaviva vrata.

— Čakaj, čakaj, reče gospodar, jaz pa imam
ključ pri sebi. tudi sem jaz pripravejši. Morda od-
pre ta-le.

In vzame ključ izza pasa in odpre shrambo.
Stopita vanjo.

— Glej kovčeg, reče gospodar, vzemi si ga!
Sam pa ide dalje, da si poišče sekiro ali pa teht-
nico, da z njo pogladi tatu.

— Bog z njim, izpregovori le-ta, čemu mi bo-
de kovčeg. Jaz bi rad kruha, tu pa ti, brate, tako
lepo tišči po svežem kruhu, in stopi dalje po shram-
bi, njuhajoč.

— Glej, jaz sem ga našel, reče gospodar in
poda tatu s police cel hleb kruha; ta pa ga pri-
me z obema rokama in ga prične jesti kakor bi bil
omamljen.

— Nisi-li ničesar večerjal?, vpraša ga gospo-
dar, ki je imel tehtnico v roki že pripravljeno.

— Kako meniš, večerjal?, odgovori le-ta in si
dalje maši in meče v usta. Glej, dragi moj, danes
je že drugi večer, odkar nisem imel razun vode ni-
česar drugega v ustih. Zelo sem shujšal.

Gospodar pobesi roko, v kateri je držal teht-
nico in molči.

Tat pa ne poje mnogo, se prekriza, vzame s
police še jeden hleb kruha razun načetega in reče:

— No, brate, hvala Bogu, naj nama odpusti;
odpusti pa mi tudi ti, in ide ven.

— Ne vidiš-li, brate, koliko je tu blaga?, na-
govori gospodar tatu še jedenkrat. Pridi, da vza-
meva, karkoli nama pride pod roko!

— Bog s teboj in s tem blagom, odgovori tat.
Jaz ne vzamem ničesar in bi tudi tebi ne bil o tem
pravil ničesar — in nadaljuje:

— Hvala Bogu, da sem prišel do teh hlevov.
Za celi teden dni bode zadosti to i meni i moji
ženi; pa tudi mojim otrokom ne bode treba ničesar
boljšega.

— Če je tako, pa pojdi semkaj. Vzemi si to-
le vrečo moke in nesi jo domov. Ne boš se nikogar;
hodi naravnost po ulici; če te pa kdo vpraša, reci
mu samo, da ti je to dal gospodar.

— Kaj, gospodar? Kak gospodar?, vpraša tat
bled kot smrt.

— Da, moj brate, gospodar. — Glej, on stoji
pred teboj.

Tat, ves poražen, pade pred gospodarjem na
kolena.

— Batuška (oče), ne onesreči me. Dva dneva
že nisem jedel ničesar; istotako tudi ne moja žena
in moji otroci!

— Vstani!, reče gospodar. Vzemi kruh, vzemi
moko, pa hodi z Bogom; oni je srečen, ki se ne
polakomni za tujim blagom. Hodi z Bogom; toda
ne hodi več po tujih shrambah krast, da si tudi
lačen.

Sodnijska obravnava v letu 4000.

— Obtoženec, vpraša sodnik, ali imate morda
še kaj povedati?

Na zatožni klopi je sedel mlad mož.

Bil je prvokrat pred porotniki, obdolžen, da je

Končno je predsednik dr. Pattai vendar zapovedal, da naj se tudi levo galerijo izprazni. V tem trenutku so prišli ljudje na levi galeriji klicati: Boje se nas, zato nas hočejo vun vreči!

Kotlar je na ves glas zaklical: Gospod predsednik! Dovolite, da za toliko časa, da izpraznite levo galerijo, prekinem svoj govor! Slovani so klicali: Z razgrajati na galeriji vun! Galerija je upila: Mi imamo pravico biti tu! Tako se ne sme postopati z nami v ljudskem zastopstvu! Reditelji in sluge so imeli dovolj dela, da so izpraznili obe galerije.

Nato je Kotlar nadaljeval svoj govor. Rekel je, da zastopa 60.000 volivcev, zato se ne bo uklonil terorizmu dunajske ulice in ne pristašem kake stranke. Naj bi bili Slovani edini, ene misli! Neizprosno moramo biti boj z Nemci za svojo enakopravnost.

Kotlar je govoril do trideset na dve ponoči. Ko je končal, so mu poslanci Slovenske Jednote prirejali velikanske ovacije, dvorana je odmevala ploskanja in z navdušenimi vskliki so poslanci Slovenske Jednote spremljali junaka Kotlara v kuluarje, kjer ga je preiskal poljski poslanec zdravnik dr. Golf, ki je konstatiral, da se Kotlar jako dobro počuti, le žila da nekoliko hitreje bije ter da kozarec limonade vse zopet spravi v red.

Za Kotlarjem je govoril socialni demokrat Seliger, ki je silno napadal vlado in Bienerttha ter zahteval, naj Bienertth takoj demisionira, govoril pa je seveda tudi proti obstrukciji. Nato je bila debata zaključena. Končno besedo je imel češki agrarec Holy, ki je govoril od 1/3. do 1/7. ure jutraj, nakar je bila odklonjena nujnost šele prvega predloga.

Drugi predlogi.

Prišel je na vrsto drugi predlog čeških agrarcev. Utemeljeval ga je poslanec Spaček, ki je govoril šest ur. Nehal je govoriti ob 1. uri popoldne. Za njim je govoril poslanec Lisy do 8. ure zvečer. Med njegovim govorom je prišlo do hrupnih prizorov na galeriji, nakar je dal predsednik Pattai izprazniti galerije. Po Lisyjevem govoru se je vršilo glasovanje in je bila nujnost odklonjena. V razpravo je prišel nato nujni predlog poslanca Padourja, katerega je pričel ta takoj utemeljevati. Na galerijah je prišlo iznova do škandalov. Nek socialdemokratski voditelj intoniral pesem „Lied der Arbeit“. Z velikim naporom se je posrečilo demonstrante, ki so ostudno psovali slovanske poslance, spraviti iz galerije. O polnoči je Padour še vedno govoril. — Češki agrarci so vložili še 20 novih nujnih predlogov, en nujni predlog je vložil tudi dr. Krek.

Politični pregled.

Štajerski deželni zbor.

Štajerski deželni zbor, ki se bo sešel po Božiču na tri dni, bo imel odobriti samo začasni proračun za pol leta, nadalje bo razpravljal o davku na pivo in o dokladah k osebno-dohodninskemu davku.

Nujni predlog dr. Kreka.

Kakor poročamo na drugem mestu, je tudi slovenski poslanec dr. Krek vložil v državni zbornici en nujni predlog. Ta predlog se glasi: Visoka zbornica skleni sledeči zakonski načrt: 1. Zakon, ki zadeva pravilniki, se spopolni s sledečimi določbami: Par. 17 a: Predsednik zbornice ima pravico, poslužiti se vseh sredstev, ki so primerna, obvarovati red-

svojemu gospodarstvu izneveril večjo svoto denarja iz blagajne.

Obrazi porotnikov so bili zelo resni, kakor kakšne strele so od časa do časa švigali na nesrečnega obtoženca in zdelo se je, da je njegova osoda že odločena.

— Prosim, ako dovolite, prične obtoženec, rad bi še nekaj besed izpregovoril, in sicer spoštovanim damam porotnicam!

Nato se je nekako lahkotno-prikupno obrnil proti kraju, kjer so sedele porotnice, ter pričel svoj govor!

— Visoko sodišče! Nemogoče skoraj mi je opisati čutila, ki me navdajajo stoječega tukaj pred vami, potrtega vsled obtožbe, ki mi je v največjo sramoto. Kako hitro se spremeni osoda pri človeku. Pred letom dni še nisem bil hudodelnik, kakor danes, moja roka je bila še čista in moje ime neomadeževano. Nekateri izmed vas, ki ste sedaj moji sodniki, poznate me že zdavnaj. Takrat sem med drugimi poznal vašo predsednico.

— Dragi prijatelj, rekel sem nekega dne svojemu prijatelju Odigo Jonezu, ali poznate bno krasno ženo? Seznani me vendar ž njo.

— Kaj bi je ne poznal, mi je odgovoril, vsaj je moja žena.

— Tvoja žena!, zakličem, nikar ne laži, morda je tvoja hči, a tvoja žena nikakor ne!

Temu se nikar ne čudite, moje gospe na porotni klopi! Ali morda ni mistres Odigo Jonezova tako mlada in lepa in nežna, kot bi bila svoja lastna hči?

Po kratkem oddihu je nadaljeval mladi in zviti zatoženec:

— Nekaj dni potem me je mis John Drin-

no parlamentarno delovanje proti vsakemu motenju in vsaki zlorabi pravilnika, pravic in svobode zbornice. Predsednik je pred vsem opravičen, v ta namen določbe pravilnika deloma suspendirati, izdati provizorične predpise o parlamentarnem poslovanju in v skrajni sili izključiti poslance od največ treh sej.

2. Ta postav, ki se prične izvrševati z dnem razglasitve, velja sedem mesecev.

V formalnem oziru se predlaga, da pride ta predlog takoj v razpravo in da se brez odkazanja odseku v vseh treh branjih reši. Predlog so podpisali poslanci Slovenskega kluba in češki agrarci.

Dalmatinski poslanci.

Poslanci Ivčević, Biankini, Perič in Vuković so zopet vstopili v Savez južnih Slavena, iz katerega so svoj čas izstopili, da bi jim ne bilo treba glasovati proti proračunu, kakor je sklenila Narodna zveza.

Hrvatski sabor bo razpuščen.

Kakor se v zagrebških političnih krogih govori, bo hrvatski sabor te dni razpuščen. Nove volitve bodo razpisane takoj in se izvedejo čim prej, da bo novemu saboru dana možnost za dovolitev indemitete. Potovanje bana v Budimpešto in na Dunaj je baje v zvezi s to namero.

Dijaške demonstracije v Zagrebu.

V sredo predpoldne je mnogo dijakov, ki pripadajo hrvatsko-srbski koaliciji, priredilo v Zagrebu poulične demonstracije. Z vskliki: Živjo Supilo! in Doli z vlado! so korakali po ulicah. Pri srbski šoli je policija stopila nasproti demonstrantom in jih tudi razgnala. Dijaki so se potem vrnili nazaj v vseučilišče.

Atentat na grofa Nako?

Nekdo je v torek zvečer ustrelil na brzovlak, ki odhaja iz Reke v Budimpešto ob 6. uri zvečer. In sicer se je to zgodilo, ko je brzovlak pasiral postajo Sušak. Kroglica je prodrla v kupe spalnega vagona, vendar ni ranila nikogar. Z vlakom je potoval v Budimpešto tudi guverner grof Aleksander Nako. Sodí se, da je bil strel namenjen njemu. — Kroglica Browningovega revolverja, so našli v spalnem vagonu. V Ogulinu so o dogodku sestavili zapisnik. Uvedla se je preiskava.

Drobne politične vesti.

Predsedstvo praškega finančnega ravnateljstva je carinskim uradom naročilo, naj izstavljajo carinske pobornice češko ali nemško, kakor to zahtevajo stranke. — Izpopolnitev pehote v Avstriji se mrzlično nadaljuje. Vsak pehotni lovski bataljon dobi štiri telefonske postaje, ki bodo omogočile razgovor na 6 km, nadalje 16 zastavnih postaj, ki poslujejo ponoči s svetilkami, in sicer deloma s petrolejkami, deloma s acetilenskimi svetilkami. — Proti dunajskim Čehom oblasti čedalje bolj nepravilno postopajo. Te dni je dunajski magistrat zaprl trgovino Čeha Bureša v 20. okraju, ker so se baje zbirali pri njem Čehi na zapupne sestanke. — Na Grškem sta se sprla kralj in prestolonaslednik. Kraljevo stališče je jako utrjeno, prestolonaslednikovo pa močno omajano. Izključeno ni, da sedarji prestolonaslednik izgubi prestolonasledstvo. — Na Angleškem vse kaže, da bodo zmagali liberalci pri prihodnjih volitvah z velikimi večinami. — Berolinski listi poročajo o mogočem sestanku med nemškim cesarjem Viljemom in predsednikom francoske republike Fallieresom pri otvoritvi oceanografičnega zavoda v Monakovem. Če bi se ta sesta-

gleseva povabila na kosilo. Nikdar ne pozabim tega obeda, vedno se tudi spominjam malega Tom Wila, kateri me je, dasi je bil še le dve leti star, itako izborna zabaval, da nisem vedel, bi li bolj občudoval mladega moža ali pa njegovo mater, ki ga je vzredila v tako popolnega dvelatnega moža. O, da bi bil tudi jaz imel tako mater!

Tu si je zatoženec zakril sbraz in solze so mu zalile obličje.

— Moje gospe visokega sodišča, nadaljeval je z ihtečim glasom, kar me pa še posebno teži, je to, da moram kot navadni hudodelnik stati pred angeljem ljubezni, usmiljenja in kreposti, pred mistres Kornelijo Hobbsovo. Kolikokrat sem v šentšimonski cerkvi pozabil na službo božjo, pridigo in molitev, ker me je nežno mil in bogaboječ obraz mistrese Kornelijeve bolj globoko ganil, nego besede pridigarjeve. Spomin na njo me je dolgo časa varoval hudodelniške poti. In ko bi ne bil šel v kopalnišče, ko bi ostal blizu Kornelije, gospe visokega sodišča, zagotavljam vas, nikdar bi ne bil prišel tukaj sem na zatožno klop.

Ihtel je pri tem mladi zatoženec tako krčevito, da so se tudi v očeh mistrese Hobbsove zalesketale debele solze.

— Gospe na porotni klopi, nadaljeval je zatoženec, pred seboj imam še devet ilam. Vse so v nežnih, mladostnih letih, ki so pa spoznale, da ni moža na svetu, ki bi bil vreden takega zaklada, kakoršen je vsaka izmed njih!

Srea deveterih brezzobih, starih gospic, ki so bila dasedaj trda kot skala, pričela so se pri zadnjih besedah zatoženčevih topiti kot led ob žarkih pomladnega solnca.

nek uresničil, bi mu bilo pripisovati vsekakor veliko politično važnost. — Petrograjska brzovjavna agentura razpošilja sledeči uradni komunikat: V zadnjem času se širijo po časopisju vznemirljive vesti o bližnjem konfliktu med Rusijo in Japonsko na Daljnem vshodu. Te vesti vzbujajo zlasti v naših azijskih obmejnih krajih veliko razburjenje, zato je cesarska ruska vlada primorana izjaviti, da so poročila v kakih homatijah med Rusijo in Japonsko docela neutemeljena.

Belgijski kralj na smrtni postelji.

Položaj kralja je tako kritičen, da je kraljevu življenju odmerjenih samo še kakih par ur. Glede na to, da je kralj popolnoma oslabeel, ni govora o potrebni drugi operaciji. Kot se poroča, so zdravniki kralju odrekli drugo operacijo. Neuspeh prve operacije je vzbudil povsod veliko žalost. Ne skuša se več tajiti, da ni več upanja, ohraniti kralja Leopolda pri življenju. (Kralj, ki je popolnoma pri zavesti, pričakuje mirno smrti. Bilo je skoro ganljivo videti, kako je kralj z veliko težavo podpisal listino glede vojaške reforme, ki jo je sprejel senat. In to samo, da bi bilo še njegove ime v zvezi s to reformo.

Poroča se, da se obisk koburške princezinje Lujize ne bo vršil, ker se ji je natančno sporočilo, da bi se je ne pustilo k smrtni postelji očeta-kralja. Kralj Leopold se je baje v tem smislu izjavil proti svoji tretji hčeri princezinji Klementini. Glede na dedšćinsko pravo je kralj ukrenil vse potrebno, da bodo kake morebitne zahteve njegovih dveh hčera grofice Lonyay in koburške princezinje Lujize onemogočene.

Poroča se, da so na novo izbruhili stari prepiri med kraljem Leopoldom in grofico Stefanijo Lonyay. Včeraj dopoldne je grofica Lonyay dospela v Bruselj in je takoj obvestila o tem kraljevega zaupnika, barona Goffineta, ki naj bi prosil pri njenem očetu, da bi jo sprejel v teku dneva. Ze ob 11. uri pa se je sporočilo grofici Lonyay, da zdravniki ne morejo dovoliti njenega poseta vsled kritičnega kraljevega stanja, ker bi nastala nevarnost za kraljevo zdravje še večja, ako bi se razburil, kar bi bilo brzkone pričakovati. Kralj je odobril ta ukrep zdravnikov. Ker so kralja tudi v teka včerajšnjega dne večkrat posetili njegov sin princ Albert, princezinja Klementina in baronica Vaughan, je brezdvomno, da se kralj na smrtni postelji noče poravnati s svojo hčerjo.

Quousque tandem?

Že dolgo časa pazljivo zasledujem za nas Slovence v narodnem oziru čez vse škodljivo in pogubno delovanje finančne oblasti. Najboljši slovenski uradniki morajo v nemško sibirijo v prognanstvo, od koder se navadno nikdar več ne povrnejo v domovino. Kaj delajo naši slovenski višji uradniki Anžel, Knez, Dobijas, Kocuvan in cela kopa nižjih slovenskih uradnikov po nemškem Štajerskem, med tem ko slovensčine nezmožni prusko navdahnjeni pod komando nemškega Volksrata stoječi vsenemci in hajlovci zasedajo najlepša mesta v naši domovini?

Največji škandal pa se je doigral na slovenskim uradništvom zadnje dni.

V Ptuj in Celju, kakor tudi v Mariboru boče v kratkem izpraznjeno mesto davčnega nadoskrbnika. Za eno teh mest bi moral priti na vsak način v poštev eden najbolje kvalificiranih uradnikov, ki pa ima to napako, da je Slovenec, to je g. oskrbnik Do-

— Moje dame! Ni mi tolikanj hudo, da sedim tukaj kot hudodelnik, ne bojim se tudi temne ječe, ki me po pravici čaka, toda tega pa le ne morem prenesti, ker je najslajši čut mojega srca kriv, da sem prišel na zatožno klop.

Zopet molči!

— Ali naj nadalje skrivam v svojem srcu, kar nič več prikrivati ne morem. Moje srce je gorelo in še gori za jedno izmed vas deveterih, ki ste niste v jarmu zakona. Toda njenega imena, jaz ne vredni, imenovati ne morem in ne smem. Čelo vrsto let sem jo častil, toda reven sem bil; da njo ljubim, postal sem hudodelnik. Obogateti sem hotel in potem kot bogatin stopiti pred njo z besedo: Ta si moja izvoljenka!

Zato sem izneveril denar, ne misleč, kakšne žalostne posledice bo imel za me ta korak. Sedaj pa stojim tukaj kot hudodelnik in gledam med vami njo, katero ljubim, in ta tudi mene sodi. Nadejal sem se, da me kedaj kitijo veni ljubezni, a sedaj sem izročen okovom in ječi. Vse, vse je izgubljeno, celo podoba svojega angelja bom moral iztrgati iz svojega srca, ker nisem vreden, da bi tudi to tolažilo ponesel seboj v temno ječo —

Obtoženec je bil tako ginjen in potr, da ni mogel več govoriti ter se je kakor nezavesten zgrudil na obtožno klop.

Porotniki so na to podli v drugo sobo in se ondi posvetovali.

Ko so se zopet vrnili, izjavila je načelnica porotnic, da so obtoženca porotnice soglasno, to je z 12 glasovi spoznale — nedolžnega.

Tisti dan je bivši obtoženec dobil devet povabil na — kavo!

linšek, ki je dosedaj služboval v Mariboru. Da bi pa ta gospod ne prišel na noben način v poštev za eno zgoraj omenjenih izpraznjenih mest, odtrgali so tega, smelo trdimo, najhujšega davčnega uradnika ravno pred Božičem njegovi rodbini, katera je primorana, radi srednje šole obiskujočih otrok ostati v Mariboru, in ga prestavili v nemški Feldbach.

Za Ptuj, Celje, Maribor kakor tudi za Sent. Lenart pa se pogaja finančna oblast pod roko z nemškim Volksratom in z nemškimi uradniki, pod katerimi pogoji bi bil eden ali drugi teh gospodov pripravljen, zasesti eno ali drugo teh lepih, na slovenski zemlji se nahajajočih mest.

Vprašal bi finančno oblast: Ali je to tista pravičnost, to tisti „Wohllwollen“, katerega ima napram slovenskim uradnikom vedno polna usta? Ne! To je krivica, ki mora imeti tudi svoj konec, katere se mora otresti slovensko ljudstvo, naj ga ta boj stane, kar hoče.

Pri nameščanju uradnikov mora veljati princip pravičnosti, avstrijski princip, ne pa načelo vsenemški-Volksratov.

Raznoterosti.

Železniške vesti. Prestavljeni so: Provizorični asistent Franc Hojs iz Toblacha v Zg. Dravograd, pristov Hubert Kaušek iz Laškega trga v Mürzschlag, asistent Franc Gregorin iz Divače v Gorico, provizorični asistent iz Briksna v Divačo, asistent Rudolf Finster iz Zidanega mosta v Brežice, asistent A. Verko iz Brežic v Zidani most in aspirant Jožef Valenčič iz Zagorja v Rače. — Na novo so sprejeti železniški aspiranti pri južni železnici: Rihard Slama na postajo Rimske toplice, Ciril Vrančič v Brežice in Ivan Zorko na Videm pri Krškem.

Protj češkemu petju na Dunaju. V sredo se je vršil na Dunaju ob velikanski udeležbi pogreb umrlega grofa Jana Harracha. Ko so hotela češka pevška društva pri blagoslovljenju peti češko žalostinko v škotski cerkvi, je prelat cerkve to zabranil. To je izzvalo silne ogorčenje.

Mažarski hoteli v Bosni. Te dni je došlo v Sarajevo mnogo agentov nekega mažarskega društva, ki hoče po Bosni in Hercegovini ustanavljati moderno urejene hotele. Najbolj karakteristično za razmere v Bosni je pri tem okolnost, da so se ti agentje, katerih društvo razpolaga z 20 milijonskim kapitalom, vozili po Bosni brezplačno v prvem razredu.

Jugoslovanski arheološki kongres. Arheološko društvo v Varni ob Črnem morju je sprožilo misel, da bi se priredil v tem mestu jugoslovanski arheološki kongres.

Rauchov zakon. Dunajsko deželno razsodišče se je dne 13. t. m. pečalo s tožbo za ločitev zakona hrvaškega bana barona Raucha, ter je potrdilo razsodbo deželnega sodišča, da je zakon neveljaven.

Slovensko ljudstvo svojim poslancem! „Slovenec“ piše: Beseda komaj more izreči, kakšna čustva prešinjajo vse slovensko ljudstvo, ko zopet vidi svoje zastopnike na Dunaju v neustrašenem, smotrnem in vztrajnem boju, ki ne pozna odnahanja, dokler se Jugoslovanom ne da do zadnjega belica, kar smejo in morajo zahtevati od Avstrije, ki mora v resnici biti tudi naša domovina! Slovensko ljudstvo dobro ve, da se je svoje čase od slovanske strani preveč popuščalo, da so Slovani sami grešili, ker so bili preveč obzirni in da so Slovane topli, (ker so sami hrbta krivili. Zdaj, ko imamo zastopnike, ki so res iz nas izšli, ki ne delajo svoje, ampak le ljudsko politiko, in kojih srca bijejo enako kakor naša, zdaj čutimo in vidimo, da se nam bližajo veliki časi. Doseči pa se bodo dali le, če burja zapiha, viharji bodo peli uvod k boljši in lepši bodočnosti! In zato slovensko ljudstvo pozdravlja vaš boj, zastopniki našega naroda, ga pozdravlja, ker ve, da ta boj ni golo ropotanje, kakor da se je v prejšnjih časih od slovanske strani žal večkrat dogodilo, marveč da je elementaren, da je izraz narodne duše, ki hoče na dan, in naj se ji zoperstavijo gore in reke, naj se zarote zoper nje vse tiste sile, ki so nas do danes tiščale k tlom, da nismo mogli višje! Kako ne bi radost prešinjala danes vsako srce, ko vidimo, kako dosleden je boj naših zastopnikov, kako se niso prav od nobenih obljub dali premotiti, kakor se z nobeno malenkostno drobtino niso dali speljati od naravnostnega pota, kako zasledujejo en sam cilj in vse odklanjajo, kar le za pol koraka vodi od njega: enakopravnost Slovanov v Avstriji! Hvaležno pa je slovensko ljudstvo vsem, ki stoje svojim zastopnikom na strani, ne da bi se od njih le za las odmaknili, zlasti pa občuduje poslance bratskega češkega kmečkega ljudstva in zastopnike poljskega oratarja, pa poslance tržaških Slovencev, ki zvesti tradicijam naših bratov ob Adriji, visoko držijo narodni prapor! Bili so časi, ko je gorje naših obmejnih bratov bilo precej osamljeno, ko so se solze slovenskih drobcev na meji komaj slišale kapati, danes pa so oni, za katere so v prvi vrsti borimo in ki nas sami ogrevajo s svojim ognjem. Pozdrav iz domovine junakom, ki se v središču cesarstva borijo za nas, ki so zastavili vse svoje moči, svojo visoko inteligenco in jekleno voljo, da zmagajo nemško oholost in od nje odvisno celotno vladno — pozdrav pa zlasti dr. Sustersiču, ki stoji našim četam s svojo nesebičnostjo, načelnostjo in neomadeževano značajnostjo na čelu! Z vami je ves sloven-

ski narod, s slehernim slovenskim srcem lahko računate, in vaša moč je naša moč, naša moč vaša!

Proti davku na vino. G. državni poslanec Pišek j dne 15. decembra vložil peticije zoper davek na vino, ki so jih poslale sledeče občine: Bohova pri Mariboru, Smerčno, Fram, Oselj, Pušenci in Sv. Martin na Pohorju.

Pozabljenost in baharija. Če Jezovnik in Roblek v parlamentu kaj storita — to je sicer velika izjema, ki se ne uresniči niti vsake kvatre, morda vsako leto enkrat — „Narodni Dnevnik“ to takoj zatrobi v svet. Tako se je baje edini Roblek nekaj zganil za bližnje ljudsko štetje, drugemu slovenskemu poslancu pa se bojda ni zljubilo nobenemu, da bi ganil z mezinem za to velevažno stvar. „Narodni Dnevnik“ je komaj eno leto star, pa je že zelo pozabljen. Pozabil je namreč, da je nedavno naš poslanec Grafenauer to velevažno zadevo v državnem zboru spravil v razgovor ter je odločno zahteval, da se mora ljudsko štetje vršiti na podlagi materne jezika. Torej več resnicoljubnosti in manj baharije.

100letnica Stanka Vraza. Dne 30. junija 1910 se bo obhajal 100letni spomin odličnega ilirskega pisatelja in pesnika Stanka Vraza. V dostojno proslavo tega jubileja se je osnoval pripravljalni odbor, ki bo takoj po novem letu začel delovati.

Hinavščina čez vse meje. Pirštingerjevo zadevo smo slovenski javnosti dovolj pojasnili. Dokazali smo tudi, katere kroge zadene najbolj krivda njegovega delovanja. Na naša resnična in dokazana pojasnila je moral Nar. Dnevnik utihniti, ker je moral vsakdo uvideti, da so pisaci okrog Dnevnika le hoteli krivdo iz svojih vest zvrniti na pristaše Kmečke Zveze. Sedaj pa zopet glodajo in pravijo, da je pač najboljši dokaz zato, da se „klerikalci“ niso branili njegovemu imenovanju, dejstvo da predava Pirštinger v nekem „klerikalnem“ draštvu poleg Maribora. Slovenska javnost naj zopet spozna v tej točki zlobnost Nar. Dnevnika. V nedeljo se vršiv Leiterspergu pri Mariboru predavanje v društvu, ki je jako potrebno in za katero mora S. K. S. Z. mnogo žrtvovati. Predavanja morajo biti, ker razmere tako zahtevajo, kolikor mogoče strokovna. Ker zahaja največ vinčarjev in kmetov v to društvo, je predsednik zopet izbral za prvo predavanje snov iz vinogradništva. Za to pa zamore v prvi vrsti dobiti pot. učitelja, ki je določen za ta okraj, in ta je g. Pirštinger. Predsednik se je lansko leto obrnil s prošnjo na g. Goričana in g. Zupanca, da bi predavala. Zlasti g. Goričan mu je izjavil, da ne sme predavati zlahka v tem okraju; tedaj je bil pa Pirštinger celo samo provizorični potovalni učitelj. Moralo se je obrniti do njega, kakor tudi sedaj. Neumni ali pa zlobi Narodni Dnevnik pa že zopet najde v tem neke zveze Pirštingerja s klerikalci. Tako znajo ti ljudje v Celju zavijati in obrekovati!

Nemški Dunaj. Kako je Dunaj nemški, dokazuje to, da tam izhajata dva češka dnevnika, 7 tednikov in 22 strokovnih čeških listov. Češko društveno življenje na Dunaju tudi lepo uspeva; razen „Narodna sveta“ in „Prosvetne zveze“ deluje tudi „Komenky“ z 12 podružnicami. To društvo vzdržuje 2 ljudski soli in 3 jezikovne šole. Na Dunaju uspevajo podružnice treh čeških bank in deluje 15 čeških posojilnic in 4 društva za stavbo narodnih domov. Sokolstvo ima 12 društev na Dunaju in 2 na deželi. Politična društva so 3, branili in zabavnih društev je 31, pevskih 81, 4 gledališka, 16 strokovnih, 5 dobrodelnih, 11 športskih in 11 še drugih društev. Razen tega imajo narodni nacionalisti blizu 50 organizacij in sociálni demokratje češki blizu 60 organizacij. Skratka, dunajski čehi imajo 250 društev. To že nekaj pomeni! Mladi denarni zavodi imajo eden in pol milijona kron vlog in pol milijona kron vplačilnih deležev; rezervni fondii znašajo več nego 80 000 kron in čisti dobiček znaša 50 000 kron.

H katoličanstvu je prestopil zgodovinar protestant dr. v. Raville, profesor na univerzi v Halle. V nekoliko dneh izide njegova knjiga „Zurück zur heiligen Kirche“, v kateri bo pisal, kako je spoznal resničnost katoličanstva. Grjele veje odpadajo, zato pa poganjajo nove zdrave mladike.

Megla v Celju.

Megla od 8. decembra se ni izredčila, temveč se zgošča vedno bolj in bolj. Tako se je polastila liberalnega duha, da liberalci ne vidijo klerikalne pošasti samo na Štajerskem in na Kranjskem, in celem Slovenskem, temveč že tudi v celi Avstriji. In zato se je „Narodni Dnevnik“ v torkovi številki zopet postavil na bojno pozicijo proti klerikalnemu zmaju, katerega bi tako rad ubil ne samo na Slovenskem, ampak tudi v celi monarhiji.

Pa ni lahko to delo. Klerikalni zmaj se je že prav komodno udomačil v dunajski državni zbornici. Komaj je do dobra prebavil slovanskega kandidata za predsedniško mesto, katerega je neusmiljeno požrl ter je potem legel na stopnice pred predsedniškim stolom kot trdovraten stražnik krščansko-socialne stranke, že se mu je nanovo vzbudila želja po hlatastanju in požiranju. Za predmet si je zopet izbral Masaryka, ki je tokrat nastopil v vlogi liberalnega branitelja svobodne vede proti klerikalnemu nasilju, ki ne trpi nobene prostosti ter hoče vse vklentiti v verige laži in predsodkov. Divje in krvavo so se zaiskrile zmajovi oči, ko se je drznil Masaryk klerikalcem zastopiti pot na avstrijska vseučilišča. In teh strašnih oči se je pogumni svohodomislec Masaryk tako ustrašil, da je zbežal ter prepustil bojno polje od klerikalnega zmaja zastraženo Kreku in krščansko-socialnemu Drexlu.

In od takrat se je zmaj debelil vedno bolj in bolj in klerikalcem je rasel greben. Treba bo klerikalnemu zmaju zabosti bodalo v nenasiljivo žrelo in pristriči klerikalnim petelinom greben. Za tako vedomelo so seveda vitezi od Narodne stranke preslabot-

ni. Tudi zveza s Plojevci in z liberalnimi Hrvati po vzgledu pokretaškega Lorkoviča in v politiki doslednega in nepodkupljivega Supila še ne zadostuje. Treba je, da se naprednjaki vseh avstrijskih narodov združijo proti klerikalcem, ki so seveda zakleti sovražniki vede, izobrazbe in gospodarskega napredka in sam Bog ve, česar še.

V teh razburkanih časih, ko bije v državnem zboru slovanstvo vroč in skoraj obupen boj proti oholemu in Slovanom strupeno nasprotnemu nemštvu, nima „Narodni Dnevnik“ in nima „Narodna stranka“ boljšega in pametnejšega dela, nego da venomer mah po slamnatem klerikalnem močicelju ter izpušča proti njemu svoje strele, ki so seveda, kakor pri starih junakih navada, slepi.

Mesto da bi vse Slovence in vse Slovane rotil, naj se združijo proti krivičnemu roparju naših narodnih pravic, dokler nam ne izvojujejo dejansko enakopravnost, pa kliče „Narodni Dnevnik“: Naprednjaki in liberalci vseh strank! Pustite narodne prepire in hajd v skupno bojno vrsto proti klerikalnemu zmaju!

To so vam narodnjaki, ki jim je narodnost prva in edina točka njihovega programa. To so narodni delavci, ki si belijo glave z velikim vprašanjem, zakaj je španska kraljica Izabela nekđaj od papeža dobila rožo čednosti, in zakaj slične rože ne dobi kak Spindler ali Lesničar. To so ljudje, katerim je klerikalni strah in srd zameglil možgane.

Štajersko.

Mariborske novice.

Slovensko gledališče v Mariboru. „Valenska svatba.“ ki se uprizori v nedeljo, dne 19. t. m., obeta biti po velikih pripravih, ki se vršijo, nekaj lepega in posebnega. 9. prosinca pa se nam obljublja krasna burka „Veleturist“, na katero že danes opozarjamo.

Vinorejski tečaj za učiteljstvo se vrši na deželni vinorejski šoli v Mariboru od 7. do 18. marca in od 13. do 18. junija 1910. Tečaja se mora vsakokrat udeležiti 20 slušateljev.

Izpred sodišča. Trdovraten dolžnik je 34letni posestnik Janez Spes iz Smerč, ker ne plača drugače svojih dolgov, dokler ni po sodnijski razprodaji k temu prisiljen. Tak slučaj se je tudi dogodil 1. julija letos. Na vse one, ki so kaj kupili pri razprodaji, je jezno gledal. Njegov sosed Franc Klamičnik je kupil pet prašičev. Iz jeze ga je prišel Spes surovo zmerjati in mu grozil s požigom. Radi te grožnje in ker je nekaj zarubljenih stvari poskril, je dobil prisojene 4 mesece težkega zapora. — Najemniku vinograda Juriju Valenku v Zamušanskem vrhu je bilo večkrat v noči pokradenih mnogo trdnih mlačik in grozdja. Dne 13. oktobra po noči je šel pa Valenko na prežo v vinograd in je tam zasail 63letnega kajzarja Meška, ko je ta ravno hotel trgati grozdje. Prijel ga je, a Meškov pes se zakadi v njega. Valenko je ustrelil iz samokresa proti psu, a tatu je pa peljal k sosedu, da ga tuji on spozna. Drugi dan je Valenko naznanil Meška na orožniško postajo v Veliki Nedelji. Predno je pa Valenko prišel tja, je že Meško bil tam in naznanil, da je bil v oni noči napaden v vinogradu od nekega nepoznanega moža, ki ga je oropal in mu odvzel 11 kron gotovine. Sum je seveda takoj padel na Valenka in se je uvedla proti njemu preiskava. Se-le po Valenkovi ovadbi je prišla Meškova laž na dan. Okrožno sodišče je obsodilo Meška na pet mesecev težkega zapora.

V Mariboru se je ustanovila osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje, katera ima namen: 1. skrbeti za vnovčenje živine svojih udov, 2. delati za vpeljavo novih, ali zboljšanje že obstoječih sejmov, 3. zvišati izvoz živine, 4. skrbeti za zavarovanje živine svojih članov, 5. preskrbeti z mesom večje kraje in industrijska središča, 6. pospeševati živinorejo, 7. skrbeti za zboljšanje travnikov in pašnikov, 8. preskrbovati svojim članom krmila, 9. ustanavljati krajevne zadruge za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje. — Zadruga je ustanovljena za celo Sp. Štajersko, načelnik iste je g. Franc Pišek, državni in deželni poslanec v Hotinjavasi; v načelstvu pa so nadalje sledeči gg.: Mihael Brenčič, veleposestnik v Spuhlji, Anton Lobnik, veleposestnik v Orehovivasi, Jožef Lorber, župan v Sv. Petru pri Mariboru, Gabrijel Majcen, posestnik in petro v Karčovin, Jožef Gselman, posestnik, Hoče, Jožef Kolman, posestnik v Slivnici. V nadzorstvu pa so najuglednejši posestniki in kmečki prijatelji iz celega Sp. Štajerskega. O namenu in delovanju zadruge bomo v kratkem obširno poročali.

Opozorjamo na današnji inserat g. Boštjana Učarja, brivec v Koroški ulici št. 7.

Sv. Magdalena. Meseca novembra je bilo mrličev 52, rojencev 35, porok 16 in eden povratek v sv. kat cerkev.

Nesreča. V torek, dne 14. decembra je 18letna delavka Marija Kaube z Ciršaka pri Št. Ilju v tovarni za kartonažo (Pappendeckefabrik) pri stroju, ki stiska papir, prišla z levo roko pod stroj. Zmečkal jo je tri prste. Težko ranjeno so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

„Se en štampil.“ Jurij Kokol, 55 let star, bivši posestnik z mariborske okolice, je bil zelo vdan žganjepitju, kar je tudi krivo bilo, da mu je bilo prodano posestvo. Od tistega časa se je potikal po Mariboru in gledal da je toliko zaslužil, da je imel za žganje. Tudi pretečeno nedeljo

je hotel Kokol, kateri je vsled pomanjkanja zadnji čas na sručen bolehal, to bolezen z žganjem pregnati, a smrt mu je za hrbotom stala. Ker mu je med žganjepitjem čedalje bolj slabo postajalo, sta ga dva „šnosprijatelja“ zgrabila in ga hotela v bližnjo bolnišnico zapeljati. Kokol je pa že med potoma umrl in sta mrtvega do vrat bolnišnice privlekla. Zadnje besede Kokola so bile: še en štamperl. Kakoršno življenje, takšna smrt.

Važnost predavanj v društvu v Leitersbergu. Leitersberg je velika občina poleg Maribora, ki šteje po zadnjem štetju 1651 prebivalcev, med temi 1351, ki so priznali slovenski občevalni jezik. Dasiravno je le 289 Nemcev, je občina docela v nemških rokah in nemškutarji so hoteli naskočiti šolo. Pa bi jo docela ponemčili. Le z veliko težavo se je preprečila ta nakana. Toda od zadnj ga štetja se je ponemčevanje skoro podvojilo, kakor so dokazali dogodki, ki so se vršili v tozadevnih šolskih vprašanjih. Najbolj so se bali v ponemčevalnem smislu željni čarjev, viničarjev in delavcev. Da bi te prebivalci ohranili in jih vtrdili, smo osnovali v Leitersbergu izobraževalno društvo. Težavna je bila prva pot, ko je začel zastopnik S. K. S. Z. z delom in povabil v prvič nekaj delavcev in viničarjev, da bi ustanovili izobraževalno društvo. Nekateri so imeli še tako malo smisla, da so rekli: „Gospod, mi smo gotovo zato, če le s tem dosežemo višje plače.“ Vsakdo pač mora uvideti, kako težaven je začetek izobraževalnega društva v takem kraju in še tik Maribora. Toda razvijalo se je precej življenja v tem pozimskem času. Bilo je kak h 10 predavanj na deljo za nedeljo. Predavali so o raznih predmetih gg. Bele, dr. Pipuš, dr. Povalec, Piršinger in dr. Verstovšek, ki je bil vsako nedeljo med obiskujočimi člani. Predavanja se je udeležilo od 40 do 70 mož. Vsako nedeljo si je vzel vsak na dom slovenskih časopisov. Tudi s temi je bil storjen velik korak. Prve nedelje so nekateri zahtevali nemške časopise zlasti „Marburger Zeitung“, katerih seveda niso dobili. Čez nekaj časa so se pa kar pipali za slovenske liste. Le žal, da se je prekinilo v poletnem času to delovanje. Da pa ima to delo vseh, so pokazale že dvakrat volitve, pri katerih je dobil slovenski kandidat vedno več glasov kot pa Štajerijanec Senekovič. Če poznamo v tem kraju vpliv meščanov na svoje podložnike viničarje in delavce in pa njihov teorizem, moramo biti s takimi uspehi prav zadovoljni. To nedeljo zopet začenmo s predavanji, katera se bodo nadaljevala vsako nedeljo v zimskem času. S. K. S. Z. je začela s tem delom in ga bode uspešneje nadaljevala, nego liberalci s svojo knjižnico, ki jim je v Leitersbergu in v Studencih zaspala. Če ne morejo v tako nevarnih krajih liberalci več doseči, naj se radi tega nikar ne jezijo in vsaj ne ovirajo delovanja kršansko socialne zveze. Zavratno je torej, da Dnevnik že zopet napada celo stranko radi prvega predavanja, ki se vrši to zimo.

Celjske novice.

Celjska porota. Za prvo porotno zasedanje v letu 1910 se je določilo pri okrožni sodnici v Celju kot predsednika porotnega sodišča c. kr. dvornega svetnika in predsednika okrožnega sodišča Antona pl. Wurmserja, in kot njega namestnike deželno sodne svetnike Frana pl. Garzarolija Thurnlaškega, Ad. Kociana in dr. Adolfa Roschanza.

Za predstojnika celjske protestantske občine je izvoljen predstojnik mestnega urada dr. Ambroschütz. Nekdanji katoličan in Slovenec bo torej celjskim protestantom skrbel ne samo za telesne, ampak tudi za dušne potrebe.

Spindler nas popraša v „Narodnem Dnevniku“, koliko smo dobili od Pijevega društva za poročilo o Friedjungovem procesu. Na to mu odgovorjamo, da vse, kar smo dobili od Pijevega društva, blagohotno darujemo v prazne kase „Narodnega Dnevnik“ in „Narodnega Lista“. Upamo, da bo g. Spindler, kojega eksistenca je odvisna od imenovanih dveh listov, zadovoljen z našim velikodušnim darom.

Dr. Stiker je zapustil naše mesto in odšel v Brežice, kjer je prevzel odvetniško pisarno dr. Benkoviča. Dr. Benkovič pa otvori, kakor smo že poročali, v kratkem svojo odvetniško pisarno v Celju.

Ptujske novice.

Ukradel je v nedeljo, dne 12. t. m. brezposelni mlinarski pomočnik Strasser pri Strasshili v Ptujju več perila in ga je hotel na Bregu v podružnici prodati. Tam so pa perilo spoznali in dali tatu zapreti.

Občinski svet se je zopet preselil. V svoji zadnji seji je namreč sklenil naročiti poslancem Malik, W. stannu in Markohlu, naj pod nobenim pogojem ne dopuste prenosne vlade in kompromisa s Slovani, ker bi to na vsak način škodovalo Nemcem. No ta sklep ptujskih nemških mestnih očetov bo kaj malo zalegel, ker njihov vpliv ne sega daleč čez naše mestne meje.

Drugi kraji.

Sv. Peter pod Sv. gorami. Dne 7. decembra se je vršila tukaj dopolnilna volitev treh udov v krajni šolski svet. Izvoljeni so z veliko večino 11 proti 4 glasom gg.: Drogenik Janez, Jazbec Jožef, Novak Jožef, vsi trije odločni pristaši „Kmečke zveze“.

Sv. Lenart v Slov. gor. Jako burno je bilo zborovanje radi javnosti nemške šulterajnske šole pri Sv. Lenartu, ki se je vršilo dne 16. decembra 1909. Udeležile so se ga vse občine po svojih zastopnikih, oziroma odborih, ter so razun trga Sv. Lenart tudi vse brez izjeme branile koristi kmeta in se izrekle soglasno proti ustanovitvi nove javne nemške šole. Jako živahna je bila debata, ko so se one stranke izpraševale, ki pošiljajo svojo dečo v nemško šolo, o svoji narodnosti, in ali želijo javno nemško šolo. Sed-

minek in dr. Zirngast sta skupaj navlekla imena otrok od vseh vetrov, da, imenovala sta čez polovico takih, ki so že čez 14 let stari, 2 sta celo že 20. leto prekoračila. Imenovala sta celo 20 let starega, že leto dni umrlega sina tukajš. pekla Heiterja. Seveda se ni čuditi, da so na ta način Nemci tokrat dosegli 44 in dve petini otrok za svojo ponemčevalnico. Toda občine bodo že storile svojo dolžnost, da naš kmet še ne bo tako hitro plačeval za to šolo. St. Lenartčanij naj le sami plačujejo svojo šolo. Marsikatero grenko sta morala Sedminek in dr. Zirngast ta dan požreti, posebno pa jima je bral cele levite posojilnični tajnik Kramberger, ki je bil zastopnik občine Partinje. V kratkem primerno natančnejše poročilo.

Sv. Lenart v Slov. gor. Pri komisiji, ki se je dne 16. t. m. takaj vršila radi javnosti nove nemške šole je bil navzoč tudi g. France Makso Kramberger, tajaik „Pojoilnice“ in okrajnega odbora. Ko ga dr. Zirngast zapazi, se je gotovo moral takoj spomniti na njegov dogodek z dne 11. febr. 1903 z g. Krambergerjem ali pa se ga je moral grozno zbiti, ker ja takoj letel k predsedniku ter zahteval, da se g. Krambergerja odstrani. Toda, ož blamaža, g. Kramberger se je takoj izkazal kot zastopnik vrle občine Partinje. Poprej že štiri blamaže, danes zopet ena. 1 + 4 = 5.

Sv. Lenart v Slov. gor. Dne 16. t. m. se je tukaj zopet vršila komisija radi nove nemške šole. Pri tem se je dognalo, da se je za novo nemško šolo toliko strank vsled pritiska, lažnjivih obljub in zvijač od strani nekaterih od Súdmarke plačnih agitatorjev nabralo, da znaša število otrok 44²/₅. Z ozirom na to število lahko zahtevajo že svojo javno enorazredno nemško šolo, katero bo pa seveda moral naš kmet plačevati. Toda k temu številu 44²/₅ se je šlo tudi nekatere otroke, ki so že 20 let stari, da še celo enega mrtvega so zraven šteli. No, dodaj še se ni v nobeni šoli posrečilo, tudi mrtve pončevati, samo šentlenarski „fünšarji“ so tako pametni.

Slov. Bistrica. Dne 10. decembra je preteklo leto, odkar se je mestna železnica slavnostno otvorila in oddala prometu. Od tistega časa pa dosedaj se je na tej železnici prepeljalo 54 000 os b.

Ormož Minu o nedeljo so tu prijeli vojaškega begunca Ivana Nyirija od 6. huzarskega polka. Bil je oblečen v uniformo, na glavi je imel čepico pokrito s klobukom pod suknjo je pa imel skrito čako.

Čebelarstva podružnica za Sv. Andraž in Sv. Urban v Slov. gor. ima v nedeljo 19. decembra po večernicah v šoli pri Sv. Andražu v Slov. gor. redni občni zbor. Pri polvoljni udeležbi bo tudi govor. Vsi udje in neudje se v ljubečnem vabljeni.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Da pri nas stalno napredujemo, o tem priča telovadni odsek „Orel“, ki je imel v nedeljo 12. decembra svoj ustanovni občni zbor. Pristopilo je že 20 mladenčev. Predsednik je odseku domači g. župnik, načelnik pa mladenič Jernej Drogenik, ki se je udeležil mladeniškega tečaja v Ljubljani. Želimo krepkega procvita totemu telovadnemu odseku na Slovenskem. To je pravi praktični sad krasnega kostivniškega mladeniškega shoda.

Oplotnica. Vkljub slabemu vremenu smo imeli zadnjo nedeljo dobro dobro obiskani shod. Poročal je g. deželni poslanec Novak o dež. zboru, nameranem novem vinskem davku, proti kateremu so vsi navzoči ogorčeno protestirali, o šolskem vprašanju, podpori vsled škode po toči in suši itd.

Kapele pri Brežicah. Kolikorkrat pošlje naš dopisnik „Nar. Lista“ v Celju kak dopis iz Kapel ali Dobove, tolikokrat gotovo blekne kako neumnost. Pa tudi ni bolj smešnega, če hoče mlad fante brez vsake prave omike druge učiti. Prihod dveh poštenih deklet na sestanek 20—30 liberalno-naprednih fantov ga je tako zmešal, da je moral to velikansko novost dati takoj v časopis. Ali ste tako malo vajeni poštene družbe? S takimi dopisi dobro znani dopisnik le potrjuje mnenje, da je plačan dopisnik „Narodnega Lista“ in mu je torej dopisovanje koristno rokodelstvo. — Za svoje radovednost pa ste bili tisti dve dekleti itak že preveč kaznovani, ker ste morali tiste dolgočasne, suhoparne in vodene govorce poslušati. Kar je govornik iz Celja povedal, to že vsaki boljši 14letni šolar ve; da naš junaški g. Pečnik, vzgojitelj šolske mladine, silno rad jaše liberalnega šimelna, to tako vsi vemo in to je tudi pri tem shodu storil; klobasarij ostalih govornikov pa niti ne omenjamo. — Iz usmiljenja nočemo dalje danes govoriti o kakovosti voditeljev naših naprednjakov, in kaj se je tisti večer še po shodu godilo, pride še vse prav, kadar bo zopet dopisunček izzival. Strinjamo se pa popolnoma z dopisnikom, ko svari dekleta, naj ne hodijo v družbo naprednih fantov, da se ne okužijo.

Sv. Miklavž. Oho, kaj pa to pomeni? Naši Narodni strankarji so dobili nezaupnico na tretjem glavnem zboru Narodne stranke v Celju dne 8. t. m.!? V vseh sosednjih župnijah so našli moze, da so jih volili v odbore; a naše narodno-napredne trobentače so čisto prezrli. Kakšna nehyalečnost! Najbrž pač niso nobenega spoznali za sposobnega, da bi mogel držati podirajoče se stebre gnjile stranke, ali pa so Celjanom naši liberalčki vendar le preveč nemškutarški. In šment, če ne bodo na časti razžaljeni naši naprednjaki pri prihodnjih volitvah šli v ogenj za — Orniga!

Sv. Barbara v Haložah. Izredna cerkvena slovesnost vršila se je dne 5. decembra pri nas. Imeli smo običajno Barbarino, razun tega pa se je vršila tudi slovesna blagoslovitev po č. g. dekanu iz Zavrča nove krasne slikarije, izvršene po g. Fran-

cu Horvat, slikarju v Mariboru, in drugih novih cerkvenih reči. Naša farna cerkev je dobila tekom zadnjega polletja čisto drugo lice. Po neumorni gorečnosti in požrtvovalnosti našega g. župnika J. Vogrin, se je cela jako okusno na presno preslikala, tako da nima v okolici para, nadalje so se prenovili vsi oltarji, posrebrili vsi svečniki, omislila se je nova svetilka za večno luč, bogato pozlačen lestenc z 24 svečami sredi cerkve pod sliko sv. Barbare vsakega očara — lepo delo g. K. Tratnik v Mariboru — dalje kinča cerkev nova obhajilna miza, opremljena s čednim prtom, nov križev pot, ki ga je preslikal g. Fr. Horvat in blagoslovil pater Benedikt Čirič, kapucin iz Lipnice, dalje se je napravil nov tlak v zakristiji, Jožefovi kapeli, na kuru in zvonici in nove stopnice pred zvonikom, klopi in spovednice so se na novo pobarvale, a kar nas najbolj veseli, je to, da imamo novo stolpno uro z lepim kazalnikom. Vrh tega se je tudi cerkev od zunaj ter zvonik pobarvala, in novo žlebovje je v korist in kras naši farni cerkvi. Kakor slišimo, stane vse popravilo in nove reči nad 10.000 kron; darežljivi farani pa so letos in lani v ta namen darovali okoli 50 polovnjakov vinskega mošta. Sploh se je začelo pri nas novo cerkveno življenje, naj samo omenim duhovno veselje, ki smo ga imeli dne 8. t. m. ob priliki, ko se je Marijina dekliška družba v tako ogromnem številu udeležila skupnega sv. obhajila — bilo jih je nad 200 Marijinih družbenic pri mizi Gospodovi. To je za nas starejše ljudi nekaj novega in obenem spodbudnega. Pa tudi naši mladeniči, ki imajo v nedeljo skupno sv. obhajilo, ne bodo zaostali za dekleti.

Laško. Ko se je v pondeljek 13. t. m. vršil tako potreben shod v Celju, smo se zastoj ozirali po nekaterih županih oziroma občinskih odbornikih iz Laškega trga. Kakor nam je poročal deželni poslanec g. Terjav, je v deželnem zboru vložen predlog, da se zajec izloči iz lovske postave ter se ta najhujši škodljivec sadnih dreves uniči. Ta predlog pride pri prihodnjem zasedanju deželnega zbora v razpravo. Dolžnost vseh občinskih odborov je, da sklenejo takoj tozadevne peticije in jih pošljejo Slovenski kmečki zvezi v Mariboru. Zatorej obč. odbori občin Sv. Kristof, Sv. Rupert, Marija Graдец in Klostec, vzdromite se vendar enkrat ter strite kaj za svoje občane, od katerih vam je vodstvo občin izročeno. Saj je v zadnjih dveh zimah nad 16.000 sadnih dreves samo v Laškem trgu bilo objedenih od zajca. Ako računimo drevo na 1 K smo morali kmetje iz Laškega okraja 32.000 K darovati za tiste, ki ob nedeljah, namesto k službi božji hodijo na lov. — Sadjerejec.

Šmarje pri Jelšah. (Zopet nova šola.) Že se je mislilo, da je zmagala pravica, da se je zahteva za zidanje nepotrebne nove šole opustila, kar bi bilo seveda najbolj pametno in pravično. Toda prišlo je drugače. Še nikdar poprej ni bila tako odločna zahteva po zidanju nove šole, kakor ravno sedaj od višjih šolskih oblasti. Ne verjel bi človek, da je kaj takega mogoče. Na tem mestu hočemo svetu pokazati, kaka krivica se godi s tem davkoplačevalcem in kako postopajo oblastva. Ko se je čutila potreba, razširiti šolo, je krajni šolski svet kupil lepo hišo od g. Vičerja za šolo. Predno se je sklenila pogodba, se je poklicala komisija, katera se je izrekla, da hiša popolnoma ustreza šolskim zahtevam, ter priporočala jo kupiti, kar je tudi krajni šolski svet storil, in šolski pouk se je pričel takoj v tej hiši. Štiri leta pozneje je nek tukajšnji liberalni učitelj stihljal, da bi se s kakim novim šolskim poslopjem s tujimi žulji kaj lepo trg polepsal in povečal. Res se mu je posrečilo s pomočjo učiteljev v okrajnem šolskem svetu doseči, da je sklenil ta zidati novo šolo s pretvezo, da Vičerja va hiša ne ustreza šolskim zahtevam. Krajni šolski svet je odločno ugovarjal proti temu sklepu ter je šlo posebno odposlanstvo v Građec, katero je izposlovalo od deželnega šolskega sveta, da je ta odredil komisijo, h kateri je poslal svojega zastopnika nadinženirja, da se še enkrat pregleda omenjena hiša. Ta komisija v družbi nadinženirja se je izrekla zopet, da ustreza hiša popolnoma šolskim zahtevam, sampa nekaj popravil jej je treba, katere je bil krajni šolski svet voljan takoj izvršiti. Človek bi mislil, da so sedaj prekrižani vsi naklepi že omenjenega liberalnega učitelja. Pa temu ni tako. Naš takratni deželni poslanec pete kurije dr. Ploj, najbrž naprošen, je v Građcu oblastim govoril, da vse tukajšnje ljudstvo želi novo šolo. Na podlagi teh poročil je deželni šolski svet zaukazal zidanje nove šole. Na ljudsko prošnjo se je potem dr. Korošec mnogo trudil, da bi odvrnil to nesrečo od ljudstva, in res se mu je posrečilo, izposlovati pri deželnem šolskem svetu, da je bil ta voljan, umakniti svoj ukaz, ako okrajni šolski svet ne bode tirjal nove šole. Na posebni listini se je s podpismi nadpolovična večina okrajnega šolskega sveta izrekla proti zidanju nove šole. Ko pa je okrajni glavar o tem zvedel, je takoj odredil, da se to vprašanje postavi pri seji okrajnega šolskega sveta na dnevni red. To pot smo imeli pa nesrečo. Takratni g. dekan šmarski in veleposestnik g. Gučer sta bila na bolniški postelji in se nista mogla seje udeležiti. Tako so trije učitelji s pomočjo glavarjevega glasu zmagali proti drugim trem, ki niso bili za zidanje nove šole, ter s tem naložili davkoplačevalcem 56.000 kron, kakor je proračunjeno, da bo nova šola stala. Za vsako stavbo, bodisi državno ali deželno, se mora prej potreba dokazati, potem se šele denar dovoli, in vsak davkoplačevalec se lahko prepriča o tej potrebi. Zato tudi ljudstvo tem potom zahteva od slav. okr. šolskega sveta in slavne komisije, da naznani, kateri razlogi so jo vodili do gori označenih sklepov.

Najprej vam povemo, da vam ne verjamemo, ako nam rečete, da Vičerja hiša ne vstreza šolskim zahtevam. Ako ste se dve komisiji izrekli, da vstreza, zakaj bi vam pa mi verjeli, da ne vstreza, posebno, ker je bil pri drugi komisiji od deželnega šolskega sveta nadinženir, torej vaše nadoblasti zastopnik. Tudi vam ne verjamemo, ako rečete, da je sploh potreba šolo zidati. Izmed 8 odbornikov okrajnega šolskega sveta jih 5 ni čutilo te potrebe, in le trije učitelji so to čutili, in še ti niso pravzaprav tega čutili, ampak čisto kaj drugega. Da so učiteljska čutila postala sklep, je bilo odvisno le od slučaja, da sta bila dva odbornika na bolniški postelji.

Govor posl. dr. Benkoviča

v seji državnega zbora dne 2. decembra.

Visoka zbornica! Nujni predlog, ki je v razpravi, zadeva neko prikazen, ki spada k mnogim posebnostim, katere so doma v Avstriji. Vsako politično spreminjanje različna mesta ne samo na severu, ampak tudi na jugu takorekoč v bojni torišča, in to ni bilo samo lani, ampak so se tudi letos dogodili podobni slučaji, kakor oni, kateri so predmet nujnega predloga, vloženega po gospodu tovarišu Lisyju, tudi v moji ožji domovini in sicer še posebno v Celju, Ptuj, Mariboru, Brežicah, Zidanem mostu itd.

Nemški izgrede.

Dane prilike se hočem poslužiti, da te dogodke, akoravno so gotovi stranki zelo neprijetni in o katerih se je že toliko nepravdega in neresničnega pisalo in tudi trdilo tu v visoki zbornici, zopet spravim v javnost in osvetlim v pravi luči.

Tudi čas je za to primeren, ker se je pravno danes predpoldne gospod tovariš Marekhl pritoževal v svojem govoru, da sem jaz njegove volilce v mojem večerajšnjem govoru baje grdil in poniževal. V večerajšnjem govoru sem le nekaj dejstev navedel, ki pa, samoočebni razumljivo, njegovim volilcem ne ugajajo posebno, nisem pa, kakor je gospod tovariš Marekhl dopoldne trdil, njegove volilce obrekoval in grdil, ampak sem imel v mislih samo določene, ozko začrtane kroge, katere bom predložil v svojem govoru visoki zbornici.

Izjava štajerskega namestnika.

Predno pa preidem v to, bi še rad ovrigel neko trditev gospoda tovariša Marekhlja. To zahteva moja osebna čast. Gospod tovariš Marekhl je dopoldne trdil, da sem jaz štajerskemu gospodu namestniku položil takorekoč v usta neko izjavo, katero je potem ekscelencja v javni seji deželnega zbora označil kot popačeno. Dokazal bom, da je trditev gospoda poslanca Marekhlja popačena, ne pa izjava, katero sem baje jaz položil ekscelenci v usta.

Pred dvema leti sem govoril tu v visoki zbornici o razmerah pri uradništvu na Spodnještajerskem in sicer tako v jezikovnem oziru, kakor tudi drugače in sem se tudi pritožil še posebno radi kvalifikacije v jezikovnem oziru. Dejal sem (bere): „Pošiljajo uradnike, ki nimajo srca za ljudstvo, ki slovenščine niti najmanjše niso zmožni, popolnoma tuji ljudje...“

V mojem nadaljnjem govoru, v katerem sem posebno omenjal jezikovne kvalifikacije, se je nahajala tudi izjava gospoda namestnika napram meni. Izjava se je glasila namreč: „Občudujem, da slovensko ljudstvo te razmere tako mirno prenaša.“ Takoj potem je izšel v oficijelnih listih dementi, v katerem se trdi, da ni bila nikdar izrečena, ta izjava — v tej zvezi namreč. Vzel sem potem takoj svoj govor v roke in res opazil, da bi se ta izjava lahko nanašala na moj govor, kjer sem jaz dokazoval, da se nam pošiljajo sami popolnoma tuji ljudje itd. Zaradi tega sem se jaz takoj v prihodnji seji, in sicer 13. decembra, oglasil k besedi, da odvrnem vse dvome in napačna razlaganja ter sem dejal sledeče (čita):

„Popravljam stvarno, da se moja izjava v zadnjem govoru nanaša samo na tisto mesto mojega govora, kjer sem dejal, da imamo na Spodnjem Štajerskem take uradnike, ki slovenščine niti najmanjše ne razumejo.“

To je bilo 13. decembra 1907, a interpelacija gospoda poslanca Wastiana, je bila šele novembra lanskega leta vložena v štajerskem deželnem zboru. (Poslanec Wastian: Prej je nisem mogel vložiti, ker ni bilo deželnozbornskega zasedanja!)

Dobro! Ali tudi v odgovoru na interpelacijo je ekscelencja gospod namestnik to izjavo potrdil. Izrečno se glasi (čita):

„Proti dr. Benkoviču sem jaz smatral remedium kot neobhodno zaželeno, pri tem sem se pa mogoče tudi izrazil, da je priznanja vredno, kako mirno se slovensko prebivalstvo zadrži napram tem nezdravim razmeram.“

Prosim, da sami določite, na kateri strani je popačenje. (Poslanec Wastian: Slovensko prebivalstvo tega ne čuti! To napravite vi!)

Vi pridete na popolnoma drugo stvar. Jaz popravljam izjavo tovariša Marekhlja in ne govorim meritorično o razmerah na Spodnještajerskem. To sem le radi tega omenil, da celo stvar še enkrat v pravi luči osvetlim, ker se mi je že dvakrat tu v zbornici očitala izjava, katero da sem jaz gospodu

namestniku vrnil. (Poslanec Wastian: On je v odgovoru na interpelacijo sam dejal, da je to tendenciozno zavijanje! Besedilo mi ni znano!)

Tu je celo besedilo, ki je na razpolago. (Hasi se tu izrečno, da se je ta izjava glasila mogoče proti meni. V tem slučaju vendar nič ne bo trdil, da sem jaz kaj premarenil in popačil.)

Nemška nasilstva.

Vračam se k predmetu nujnega predloga in hočem nekoliko obširnejše omeniti podobne in enake slučaje, ki so se lansko leto in letos godili po Spodnještajerskem, v Ljubljani in na Koroškem. Sodba o teh dogodkih je že zdavno narejena in dokončana. Rad bi le nekaj povedal, kar čuti vsak človek, ki količkaj drži na to, da velja kot dostojen človek. Ti dogodki so takorekoč naravnost madež spodnještajerskega nemštva. Gotovo je nečastno, nemožato in nečloveško, ako se z brutalno silo, z oboroženo premočjo napade neoboroženo manjšino in jo črkuje ne samo na lastnini, ampak tudi na telesni varnosti. (Klic: Posebno v Ljubljani!) Prišel bom tudi na to.

Štajerski nemškutarji.

Da se ti dogodki razumejo, je treba natančnega pogleda v razmere, ki vladajo v vseh spodnještajerskih mestih in trgih. In jaz si pridržujem pravico, izreči sodbo o teh razmerah, ker že del časa živim v njih. (Poslanec Wastian: Vi ste ja režiser!)

To lahko pozneje pripovedujete, ako druge gospode zanima, ali jaz sem si popolnoma svest svoje nedolžnosti. V teh spodnještajerskih mestih in trgih vlada — ali pravzaprav bi moral reči: se šopiri — nemška manjšina, ki hoče z zanikanjem eksistenčne pravice Slovencev odvreči od sebe vsako trohico lastnega slovenskega pokolenja. To je tista slaba vest, o kateri je tovariš in prijatelj dr. Korošec govoril v štajerskem deželnem zboru proti poslancu Ornigu. So med njimi tudi mišni in preudarni možje, ali velika, vladajoča masa je nedostopna vsaki pametni besedi. Ti hočejo biti vedno bolj nemški, kot se pa pravi Nemci sami.

Kakšni so ti Nemci na Spodnještajerskem, pojasnjuje najbolje nek slučaj, ki se je pred dvema leti zgodil pred sodiščem v Brežicah. Obšinski svet v Brežicah je vložil tožbo proti nekemu uradnemu slugi, ker je baje njegove člane zmerjal z izrazom: nemškutarji. Pod tem izrazom se razume namreč tako osebo, ki nemško čuti in misli, drugače pa sploh nič nemškega nima na sebi in zelo slabo ali pa sploh nemški ne govori. Jaz sem tedaj kot zastopnik tega uradnega sluga ponudil dokaz resnice, da so gospodje občinski svetniki res nemškutarji. Bilo je zelo zanimivo; vsakdo bi si mislil, da si gospodje kot pristaši nemško-radikalne stranke na Spodnještajerskem ne bodo nič napravili iz tega, ali ravno nasprotno, branili so se z rokami in nogami dokaza resnice, ki bi bil lahko doprinešen.

Tako je ne samo v Brežicah, ampak po vseh spodnještajerskih mestih, v Celju, Ptuj in tudi v Mariboru. Med tem, ko smatra sodišče izraz nemškutarji kot žalitev, doživljamo vsak dan, da osebe, ki hočejo veljati za resne, rabijo vedno izraz „windisch“, ako ravno vedo in so že nešteto krat slišale, da je žaljiv za slovensko ljudstvo. (Poslanec Wastian: Njega Veličanstvo se nazivlje vendar „Herr der windischen Mark.“ Ta izraz je torej vendar historično označenje!)

Opozarjam gospoda tovariša, da je izraz „Schwab“ tudi žaljiv in ga Nemci smatrajo kot takega. (Poslanec pl. Stranjsky: „Schwab“ se smatra kot žaljiv?)

Da! Brez dvoma je gotovo, da ni lepo, ako kdo vedno rabi take izraze, ki jih smatra cel narod za žalitev. (Poslanec Wastian: To se ni zgodilo!)

To ste povdarjali v graškem deželnem zboru v neki interpelaciji. To je pa le en del nevzdržljivih razmer na Spodnještajerskem.

Vzrok teh razmer

Je neke drugje; to je brezmejna nenaklonjenost, ki jo poživljajo in vnemajo nemški rojaki proti slovenskemu ljudstvu in ki porablja vsako priložnost, ki se jim nudi, da nam dajo to nenaklonjenost tudi občutiti. Ta nenaklonjenost se izraža v najrazličnejših oblikah; najnavadnejša je pač razbijanje šip; v tem oziru bi si pravzaprav lahko segli v roko. (Veselosť.) To se godi povsod. Ali velik je razloček, kako da se ta nenaklonjenost pojavlja pri Nemcih ali pa Slovencih. V Ptuj na primer se po dnevi napadajo in pretepajo mirni pasantje do krvavega in oropajo... (Poslanec Wastian: Oropajo? Dokazite to!)... oropajo. Ugleden gospod je bil od te tolpe napaden in oropan. To se je dokazalo. (Poslanec Wastian: To vendar ne morete reči, da bi se to storilo od nemškonalne strani!)

Takih slučajev pri nas ne morete navesti. (Poslanec Wastian: Kaj takega se vendar ne more trdit!)

To je resnica, gospod tovariš, to dobro vem! (Medklici.)

Napadi na ženske.

Pri takih dogodkih naj bi se držalo gotovih mej, ki bi morale biti vsakemu svete, vsaj ženske bi se morale varovati in jih kot neudeležene ne vleči v valovanje strank in narodnostnega boja in sovraštva.

va. Omenim samo, da imam sedaj ravno dva sodna slučaja v rokah, ko je nek vrt pristaš nemškonalne stranke na Spodnještajerskem tožen, da je mirne slovenske dame zgolj iz narodne prenapetosti napadel in žalil. V Celju se je lansko leto dogodilo, da niso nemški demonstrantje slovenske dame samo opljuvali, ampak so jim kazali gotove dele telesa na način (Veselosť.), ki kaže dovolj jasno kulturo, katero imajo dotični nacionalci.

(Konec prihodnjšč.)

Koroško.

Zopet nov škandal na celovškem kolodvoru. Namenil sem se peljati iz Celovca na Jesenice in od ondol v Ljubljano. Stopim k blagajni (na levi strani) in zahtevam vozni listek na Jesenice, a tista mlečezoba punica za c. kr. orlom mi odgovori seveda po nemško 4 K 20 h, a jaz ji rečem mirno, da stane do Jesenice le 1 K 70, nato odrine moj denar 1 K 70 h nazaj. Med tem pride zopet nekaj strank seveda nemških, ki se jim takoj ustreže. Nato grem k portirju, rekoč, da zahteva blagajničarka 4 K 20 h do Jesenice, čeravno stane le 1 K 70 h, a on mi reče osorno, naj grem k blagajni nazaj. Zopet stopim k blagajni in zahtevam karto na Jesenice, a ona reče razburjeno po nemško: „Jaz ne razumem slovensko, govorite nemško, tukaj ne govorimo slovensko“. Nemštvo v Celovcu je bilo sedaj naenkrat v veliki nevarnosti; punca teče k postreščku in mu naroči, naj gre takoj po policaja, in ta pride z bridko sabljico, kakor bi ga veter prinesel, portir mu pa na igno: „Ta je tisti hudodelnik“. — Moč postave stopi v moje obližjo. Jaz mu nato rečem seveda slovensko, da tukaj na mojo zahtevo ne dobim karte, a on reče oblastno in razkačen: „Takaj je nemško mesto (rein deutsch), govorite nemško, saj znate“. Tedaj mu odgovorim, da vsak človek ima pravico zahtevati v dvojezičnem mestu v svojem materinem jeziku Nato on: „Dobite si predstojnika, ki bo govoril nemško, in ta naj gre z vami in zahteva karto, slovensko je tu nemogoče“. Seveda vlak je že skoraj odhajal in moral sem si dobiti drugega gospoda, ki je zame dobil karto (seveda na nemško zahtevo). In na kolodvoru je gledala cela vrsta ljudi za mano, kakor za kakšno barabo. Ta naj-novejši dogodek in veliko drugih glasno kriči, kakšna turška anarhija vlada na celovškem kolodvoru. Gospode državne poslance opozarjamo na ta dogodek; pride so na razpolago. — Franc Kolman, Slivnica pri Mariboru.

Grebinj. Politični shod minolo nedeljo je bil povoljno obiskan, dasi bi bil brez dvoma še bolje, da shod ni bil napačno razglašen. Poslanec Grafenauer je govoril o državnem zboru, deželnem gospodanstvu in občinskih volitvah. Gospod dr. Breje je govoril o sedanjem vladnem sistemu, kako vlada sama ljudstvo radikalizira in sama skrbi, da se prežene mir iz dežele, in je tudi pri tem kazal na slučaj Brnce, na postopanje šolskih oblasti nasproti slovenskim učiteljem in na postopanje vlade glede gostilniške koncesije v grebinjskem Narodnem domu. Vsled splošne in enake volilne pravice so se razmere silno spremenile. 10.000 slovenskih volilcev je z glasovnicami v rokah dokazalo, da odobravajo politiko slovenske stranke in da ni delo nekaterih hujšakačev, kakor radi trdijo nasprotniki, temveč prava ljudska politika. Koroški Slovenci danes nismo več osamljeni, odkar obstoji Vseslovenska ljudska Stranka; postali smo od tedaj zopet del slovenskega naroda. Končno je pozival volilce, da storijo pri občinskih volitvah svojo dolžnost. Ljudstvo je bilo zelo navdušeno. Shod se je vršil v gostilni Narodnega doma, ki so jo tisto jutro odprli vsled posredovanja gospoda župana in gospoda deželnega poslanca Florijana Ellersdorferja, ki je s tem zaprl usta tistim, ki so vpili, da Narodni dom ne bo nikdar dobil koncesije.

Globoasnica. Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi na praznik sv. Steffana zborovanje v prostorih Šoštarjeve gostilne ob 3. uri popoldne. Na sporedu je govor, govornik iz Prevalj, petje in prepleta igra: „Na betlehemskih poljanah.“ Igra je krasne vsebine, ker predstavlja trojstvo Zveličarjevo, zato vabimo tem potom vsa sosednja narodna društva, in sploh vse prijatelje našega društva, da se udeležijo polnoštevilno naše božičnice.

Kranjsko.

Bivši častnik 27. pešpolka Ivančič obsojen. 26letni Hamiko Ivančič iz Dalmacije je bil poročnik pri 27. pešpolku ter se je proti občinstvu posebno ošabno obnašal pri lanskim žalostnih dogodkih 20. septembra. Zaradi številnih dolgov pa mu je častni sod odrekel značaj častnika in se mu je sporočilo, ko je bil ravno v bolnišnici. Ivančič je vled tega prišel v veliko stisko. Akoravno ni bil več častnik, se je nekemu Fr. Pollaku v Gradcu predstavil kot tak in si izposodil od njega 50 kron. Sedaj je Ivančič v neki mali službi na Dunaju. Ker je dobil omenjeno posojilo le, ker se je izdal za častnika, ga je graško sodišče večeraj obsodilo na sedem dni zapore.

Jugoslovanska avtomobilna dirka. Neki športni odbor v Belgradu namera prirediti prihodnje leto veliko avtomobilno dirko od Adrije do Črnega morja. Dirka se bo pričela v Opatiji ter bo preko Ljubljane, Zagreba, Belgrada, Niša in Sofije šla v Varno ali Burgas.

Državna podpora. Ministerstvo za javna dela je dovolilo 1500 K podpore za popravilo občinske ceste Bitaje-Kilove, v pol. okraju Postojna. Vsi stroški te ceste bodo znašali 9000 K.

Nov poštni urad. Trgovinsko ministrstvo je dovolilo, da se ustanovi pri Sv. Mihaelu, pol. okraj Postojna, nov poštni urad.

Primorsko.

Tihotapstvo čez laško mejo. V Gorici so zaprli dake trgovce z jestvinami Avgusta Susana, Miceu ter nekega Pisan iz Kormiba, ker so finančni stražniki prišli na sled, da so imenovani bili v zvezi z utihotapljenjem raznega blaga iz Italije čez mejo. Opeharili so erar za velike svote. Pričakovati je nadaljnih aretacij laških trgovcev. Pritetkajem ni čudo, da so ti gospodje delali konkurenco slov. trgovcem!

Ulom v blagajno Lloydovega arzenala v Trstu. V ponedeljek v jutro so neznani tatovi vdrti v palačo Lloyd v Trstu in so navrtali blagajnico v uradu za odhode in prihode. Zlikovci so navrtali debelo gornjo plat blagajnice, a niso ničesar dosegli, ker so bili gornji oddelki blagajne prazni. V spodnjem delu je bilo 2200 kron, a v ta oddelek pa tatovi niso mogli priti. Svedrovi so imeli izvrstno ponarejene ključke od vrat, da so prišli lahko nemoteno do sobe, kjer se nahaja blagajna. Tatvina se jim pa ni posrečila.

Nadomestna deželnozborna volitev v Istri. V torek se je vršila nadomestna volitev deželnega poslanca za mestni okraj Piran in je bil izvoljen na mesto pok. dr. Bubba odvetnik dr. Almerigo Ventrella.

V tržaški luki je napovedana kontamacija vseh ladij, ki bi dospela iz Beirut, kjer se je pojavila kuga. Pristaniško poveljništvo je izdalo ukaz, da se bo ravnalo v tej zadevi strogo po predpisih in se bo promet radi tega bolj zakasnil.

Volilno gibanje na Goriškem za nadomestno deželno zborni volitev so v največjem teku. Povsod se marljivo gibljejo in prirejajo agitacijske shode. Posebno gibčni so postali socialdemokrati, ki so priredili minulo nedeljo na šestih krajih svoje shode, kjer je Kristan vabil volilce in poslušalce v svoj tabor rdeče internacionale. Ako se jim bo posrečilo spraviti njih kandidata na površje, bo pokazala volitev, ki se vrši to nedeljo 19. decembra. Šanse stoje sedaj najbolj ugodno za kandidata S. L. S. to je Zlobec.

Narodno-obrambno delo.

Božičnica za obmejne brate. O Božju je navada obdariti svoje prijatelje in znance. Kdo nam pa naj bo večji prijatelj, koga se naj v večji ljubezni oklenimo, nego svojih trpečih bratov ob meji? Božje dete naj nakloni vaša srca obmejnim Slovincem in njihovim duševnim in gospodarskim potrebam! Ob novem letu bo začelo delovati naše novo obrambno društvo. Pošiljajmo mu božična in novoletna darila!

Nemški Schulverein z zahvalnostjo registrira vsak, tudi mali dar za svoje namene. Tako je pohvalil 22 „resnično nemških“ vojakov v Sarajevu — 14 četovodij in 8 korporalov —, ki so darovali 30 kron, sicer majhen dar, ki pa je prišel od srca. Menda je ravno tako prišel od srca dar lanskih abiturientov na ptujski gimnaziji v znesku 80 kron. Nemški steno-grafi v Slovenski Bistrici so darovali 11 kron 53 v., občina Gradec 1000 kron, občinska hranilnica v Gradcu 1000 kron, Südmarmkina ljudska banka 1000 kron, stajerska hranilnica v Gradcu 300 kron, filialka centralne banke nemških hranilnic v Gradcu 100 kron. Cmurek pa je po svoji občini in hranilnici kar pristopil k Roseggerjevi ustanovi ter podelil 2000 kron. V krog udeležencev pri tej ustanovi je tudi stopila Schulvereinova podružnica Hrastnik. S posebno pohvalo objavlja Schulverein dar profesorja in ravnatelja srednjih šol na Dunaju v znesku 12.000 kron; to je za stariše najboljša tolažba, ker jim jamči, da so njihovi sinovi v rokah idealnih, požrtvovalnih, res narodnih (völkisch) mož.

Sicer se pa Schulverein nemalo jezi, da do novega leta še ne bo dosežena sloveča Roseggerjeva enačba 1000 krat 2000 = 2.000.000, in da je poljski grunwaldski dar nemškega že prekoračil za 200.000 kron. To smatra on za sramoto za nemški narod, ki je po številu trikrat, gospodarsko pa 30krat močnejši nego poljski.

Nemška nesramnost. Mestni svet v Znojmu na Moravskem je že pred tremi leti sklenil, da uradni jezik znojemskega rogovša je samo nemščina. V zadnji seji je mestni svet storil nov sklep v „obrambo nemšva“ v Znojmu, ki se mora imenovati naravnost nesramnost in provokacija, ako pomislimo, da kaj takega si dovolijo nemški fanatiki na Moravskem. Mestni svet v Znojmu je namreč sklenil, da se sme meščanstvo v Znojmu v prehod je podel ti samo Nemcem in da vsak meščan mora pri prisegi obljubiti, da bođe kolikor je v njegovi močeh, skrbel za črnanje nemškega značaja mesta Znojma. C. kr. uradi bodo gotovo leta famozni, izrivalni in protipostavni sklep razveljavili sicer bodo Čehi prisiljeni v svojih mestih enake sklepe za svojo obrambo storiti.

Naša narodna bramba. Ker 14. t. m. nekaterim somišljenikom, katerih pri ustanovitvi našega narodno-obrambnega društva ne bi mogli pogrešati, ni bilo mogoče v Ljubljano, so izrazili željo, da se ustanovitev vrši v torek 21. t. m. Ustanovitev narodno-obrambnega društva se vrši torej v torek, 21. t. m. ob 3. uripopoln v prostorih „Slovenčevega uredništva“. S krepko, delavno narodno-obrambno organizacijo dajmo Slovincem rajše božični dar. V sklad obmejnih Slovencev so darovali: Mohorjani, Št. Peter na Krasu 20 K, Mohorjani v Tomaju pri Štani 20 K, Mohorjani v Poljčanih 20 K. Natolje so darovali: Mohorjani v Grižah pri Celju 8 K, Mohorjani v Ustje p. Ajdovščina 3 K. Slava našim Mohorjanom, slava vsem poverjenikom, ki ne prezó klica obmejnih Slovencev. Darovalci po 20 kron na dan!

Friedjungov proces.

V sredo so se vršile v procesu dr. Friedjung zopet velike senzacije. Izpraševali so Markoviča dobri dve uri. Markovič odločno vstraja na tem, da so Friedjungovi dokumenti potvorjeni, da on ni snoval band, da, ko je bil on predsednik „Slovenskega Jug-a“, ni ta imel nobenih zvez in da je prišel on na Dunaj le, da govori in priča resnico. Advokat Benedikt očita Markoviču, da laže, kar vzbudi veliko razburjenje. Markovič se zelo razburi in pravi, da so Friedjungovi dokumenti lažnjivi.

Ko ga advokat Kienböck vpraša, ali je v Srbiji navada, da se deponirajo v čitalnicah bombe, namenjene, da se umori črnogorskega kneza, je Markovič protestiral proti takemu vprašanju. dr. Friedjung pa ga zbada, češ, da na to vprašanje pač ne more odgovoriti. Markovič pravi, da bo ostal na Dunaju, da dokaže, da se ničesar ne boji in da je govoril resnico. V Zagreb zato ni šel k procesu, ker se tam njega ni imenovalo. On je bil v Berlinu, ko ga dolži Friedjung, da je koval zaroto in se pečal z bombami in osnovo band.

Porotniki so Markoviča izpraševali jako natančno, najbolj to, ali je prišel na Dunaj le, da se osebno opraviči, ali da stori, kar smatra za dolžnost proti domovini. Benedikt pravi Markoviču, da so njegove navedbe zvite in ga napada, Markovič razburjeno replicira. Ko zahteva dr. Harpner vnovič, da se dr. Masaryk zasliši, protestira, Benedikt, češ, Masaryk je fanatik in povzročitelj vsega procesa, kar tožitelje silno razburi.

Tožitelj Medakovič je hotel opisovati postopanje v zagrebškem veleizdajalskem procesu, pri čemer ga je pa predsednik večkrat prekinil in opozoril, da ne more dopustiti napadov na zagrebško državno pravdnitstvo.

Sodišče je naznanilo, da je prof. Masaryk dopuščan kot priča.

Ladislav Szapary se je pismeno opravičil, da nemore priti in je podal izjavo, da ni nikdar obseval s Supilom. Nasprotno je pa gotovo, da je bil in da je mnenja, da je (reški) gubernij Supilov list večkrat podpiral z malimi zneski.

Supilo je izjavil, da je zadnja trditev neresnična; niti on, niti njegov list nista nikdar prejela od gubernija niti krajevarja. Branitelj dr. Rode je izjavil, da bo tozadevno vprašal gubernij. Branitelj dr. Benedikt je predlagal, da se še enkrat zasliši pričo Doročko, dočim je dr. Rode predlagal, naj se zaprosi sodišče v Budimpešti, da zasliši Szaparyja.

V četrtek je prišlo v sodni dvorani do hudih debat med dr. Rodetom, zastopnikom poslanca Sunila, in predsednikom, ker je dr. Rode imenoval barona Chlumeckega intriganta in breznačajnega. Dr. Rode je predlagal, naj se zasliši na pričo namestnik dalmatinskega cesarskega namestnika Adolf Davich pl. Frauenthal, ki bo poročal, da je baron Chlumeckiy za časa svojega bivanja v Zadru, Dubrovniku in drugod po Dalmaciji širil popolnoma neresnične vesti, da je imel njegov šef Rohnfels, ki je poročen z neko Srbijko, veleizdajniške zveze s črnogorskim knezom. Dr. Rode je rekel, da ga je prosil Rohnfels, naj ga ne navede za pričo, ker je pod njegovo častjo priti skupaj z mladim baronom Chlumeckim. Da se je Chlumeckiy kot informiranega izgraval, je opetovano trdil neresnične stvari. Človek, ki radi tega, da se proslavi, laže, tak človek tudi lahko krivo priča. (Glasanje v dvorani.) Predsednik kara dr. Rodeta radi njegovih izrazov. Nato je bil po daljšem prerekanju zaprisežen kot priča profesor Masaryk.

Dr. Masarykova izvajanja obsegajo mnenje, da vsak, kdor pregleda dokumente v zvezi knjigi, je lahko mnenja, da so dokumenti skoro gotovo ponarejeni. — Predsednik: To je vaše mnenje. — Masaryk: Moje znanstveno mnenje. — Dr. Friedjung: Uboga znanost! — Po nekaterih prepirih med zastopniki tožencev in Masarykom je bilo zasliševanje Masarykovo končano. Sodišče je zavrnilo predloge dr. Rodeta za zaslišanje zgoraj omenjenih prič in bivšega namestnika Rohnfelsa.

Za izboljšanje razmer na juž. železnici.

(Interpelacija poslanca dr. Benkoviča v državnem zboru)

Istočasno, ko je c. kr. privatna južna železnica zvišala tovarne tarife, in sicer še čez mero in visočino onih, ki so v veljavi na državnih železnicah, ter tako nastopila z neopravičljivo terjatvijo proti udeleženi prebivalstvu, ko se ja prebitek iz tovarnega prometa ne uporabi menda za investicije ali v obče za izboljšanje prometnih razmer, istočasno ne kaže uprava c. kr. priv. južne železnice niti najmanjše naklonjenosti za uslišanje od prebivalstva že leta sem zahtevanega izboljšanja prometnih razmer na progi Zagreb—Zidani most, ki je postala radi aneksijske Bosne in Hercegovine še bolj važna.

Nato interpelant obširno opisuje slabi vozni red proge Zidani most—Zagreb in nadaljuje:

Tudi vozovi na tej progi, kakor tudi na glavni progi, posebno pa še oni mešanca štev. 528, potem pa osebnih vlakov štev. 76, 73, 39 in 31 so v takem stanju, da niti najnavadnejšim zahtevam osebnega prometa ne odgovarjajo; nekateri, posebno pri me-

šanih rabljeni vozovi, nimajo niti poštene razsvetljave in kurjavo in se ne morejo zoperstavljati v obče niti najmilejši kritiki. Tozadevne pritožbe potujejo običajno na dnevnom redu.

Industrijski kraj Hrastnik zahteva že dolgo, da bi obstala oba dnevna brzovlaka tudi v času od 1. oktobra pa do 1. majnika na postaji, ker je to za velik industrijski kraj velike važnosti; eventualna zguba časa se lahko zopet pridobi, ako se čakanje na postaji Zidani most skrajša za dve minuti, kar je priporočati z ozirom na jedilne vozove; že poletu 1909 povzročno se ustavljajočih dnevnih brzovlakov v Hrastniku, se je občinstvo močno posluževalo. Te potrebi in upravičeni želji industrijskega prebivalstva v Hrastniku, bi se prav lahko ustreglo, ne da bi se s tem kaj oškodoval promet.

Stavimo vprašanje:

Je li ekselencija železniški minister voljan, v ožjejed povišanju tovarnih tarifov pri c. kr. priv. južni železnici in proti upravi iste delati z vso močjo na to, da se željam prebivalstva po izboljšanju prometnih razmer na progi Zidani most—Zagreb, kakor tudi na glavni progi Dunaj—Trst v najkrajšem času ugodí?

Dunaj, 23. novembra 1909.

Dr. Benkovič in tovariši.

Narodno gospodarstvo.

Mednarodni poljedelski zavod v Rimu. V nedeljo, dne 12. decembra so svečanostno otvorili drugo sezijo obširnega zborovanja mednarodnega poljedelskega zavoda v Rimu v navzočnosti kralja Viktora Emanuela in nebroj dostojanstvenikov in ministrov. Na zborovanju je bilo zastopanih 50 držav, katere so poslale svoje strokovne zastopnike na ta veljavni sestanek v Rim. Kralj je pregledal ves zavod in si pustil predstaviti vse inozemsko zastopnike. Občni zbor mednarodnega poljedelskega zavoda je napravil in sestavljal delavni načrt za nadaljno dobo, iz katerega povzamemo sledeče točke: 1. Mednarodne vesti o poljedelskih izdelkih v letih 1910 in 1911. Korisnost poenotnosti različnih metod po drugih državah za zbiranje statističnih podatkov o množini obdelane zemlje, o stanju setve, o cenvitvi in žetvi. 2. Organizacija mednarodnega dopisovanja o razširjenju in jakosti bolezni, od katerih so napadeni razni nasađi, in sicer na podlagi narodnostne straže. 3. Akcija mednarodnega poljedelskega zavoda v interesu varstva ptic.

Razgled po svetu

Nemška predrznost med Poljaki. Pred kratkim je prišla deputacija galiških Nemcev, katerih je približno 150.000, h gališkemu namesniku in deželnemu maršalu ter so zahtevali, da se v novem volilnem redu za gališki deželni zbor, podeli Nemcem poseben mandat in hkrati so prosili za poljsko-nemško učiteljske. Namestnik jim je dal nekaj upanja, a grof Badeni, deželni maršal, jim je naravnost povedal v obraz, da je njihova zahteva predrzna glede na položaj Poljakov in Čehov na Dunaju in Nižjem-Avstrijskem. Kakor poljski listi pišejo, so bili gališki Nemci k temu činu naščuvani od drugod. Provročitelj deputacije so hoteli pokazati, da, dočim se na Nižjem Avstrijskem in v planinskih deželah izdajajo obrambni zakoni zoper širjenje nemških narodnosti, se v Galiciji podobni zakoni ne smejo izdati z ozirom na nekoliko potomcev nemških naseljenecv, temveč morajo se jim dati posebne šole in poseben mandat. Kakšna predrznost! Zahteva mandata za Nemce v Galiciji ni nova. Že takrat, ko se je izdeloval sedanji volilni red za državni zbor, so zahtevali Vsenemci v Galiciji poseben mandat za državni zbor. Jerobom galiških Nemcev se gotovo ne gre za političen dobiček svojih rojakov, ampak le za ščuvanje dosedaj mirnih galiških Nemcev. Nemški poslanec v gališkem deželnem zboru nima nobene pomena. O tem se je prepričal pred nekoliko leti nemški poslanec mesta Biale, ki se je, spoznavši razmere, sam odpovedal mandatu. Gališki Nemci pravzaprav brez narodnostnega katastro imajo en mandat mesta Biale, kakor je to namestnik deputaciji povedal. A deputacija je izrekla željo, da se Nemcem podeli še en mandat v skupini kmečkih občin. Ako bi bila tudi dva nemška poslanca v deželnem zboru gališkem, bi bila tudi njuna navzočnost popolnoma brez pomena. Ze nastop deputacije bi mogel poljsko občinstvo v Galiciji prepričati, da je tudi za Galicijo nemška nevarnost — aktualna zadeva, na kar se je dosedaj glavačno pozabljalo. A kmalu so gališki Nemci dobili na njihove zahteve primeren odgovor iz Lvova. Pri seji mestnega sveta v Lvovu se je podal nujni predlog, da naj magistrat takoj izroči gališkemu deželnemu zboru prošnjo, v kateri se zahteva izprememba gališkega zakona o ljudskih šolah v tem smislu, da ne sme biti na ljudskih šolah v Galiciji noben drugi učni jezik kot poljski in rusinski in da se mora določitev o učenem jeziku prepustiti sistemu, ki šolo vzdržuje. Le-ta predlog je bil soglasno sprejet.

Roosevelt kandidat Republiканski volilni odbor kandidira Rooseelta za newyorškega guvernerja.

Širite „Stražo“

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Župnijski urad v Spodnji Polskavi naznanja, da se bo v nadarbinskem gozlu, ob okrajni cesti Pragersko Slovenska Bistrica ležečem, dne 23. decembra t. l. ob 10. uri predpoldne vršila na javni dražbi prodaja borovega, smrekovega in nekaj hrastovega lesa v skupni vrednosti 14.800 kron. Pogoji so na ogled v župnijski pisarni v Spodnji Polskavi. Prodaja se vrši ob imenovanem času na mestu.

232

Trgovski sodnik, manufakturne in mešane stroke se sprejme pri Jos. Ferencak-u v Brežicah.

232

Mož, samec, 55 let star, sposoben za vsako delo, bod si na polju ali kako drugo; zdrav in močan, zmožen slovenskega in nemškega jezika, želi za malo plačo in hrano primerne službe. Pisma naj se pošiljajo pod Franc Vračun na upravništvo.

231

Pozor Slovenci!

Izdelujem obleke vsake vrste iz garantirano pristnega domačega in tujega sukna po najnižji ceni. Postrežba točna in solidna. Franjo Pajk, krojač, Dol pri Planini.

153

Izšel je lep

stenski koledar za leto 1910.

Gostilne, društva, šole in župnijski uradi ga dobivajo brezplačno. Poslati je treba le znamko za poštino. Dobiva se samo pri gospodu Ivanu Kline-u, tipograf. Koroška cesta v Mariboru.

Hotel**Pri belem volu v Celju**

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago: : :

51

: se priporoča za obilni obisk. :

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½% brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Posojila na zemljišča po 5% do 5½% brez in z amortizacijo.

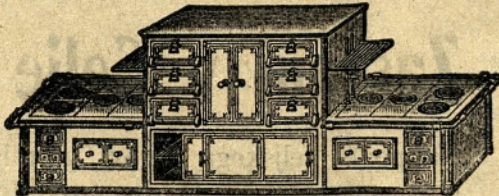
Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s saporom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Slovenski krojač Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po naj-novejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega :: :: sukna iz domačih in tujih tovarn. :: ::

Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje.

36

Edina narodna steklarska trgovina**Fran Strupi, Celje**

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za po-dobe. Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in pri-vatnih stavbah.

2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Šolske potrebščine

kupite po ceni in dobro edino pri tvrdki:

== Goričar & Leskovšek ==
v CELJU, Graška ulica št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Zaloga šolskih tiskovin, papirja, peres, svinčnikov, peresnikov, raznovrstnih črnih in tušev, kamenčkov, gob, tablic, uradnih zavitkov in strun.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode
Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.
se priporoča prečistiti duhovščini za naročila različnih moštanc, kelihov, ciborijev, les-tencev, svčnikov, križov, itd. Stare cerkvene orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznanih pism na razpolago.

38

Svoji k svojim!

Brzjavi: „Kamnoseška in-dustrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška in-dustrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-**seško podjetje v CELJU.**

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podo-
barski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih
::: rodbinskih grobišč (rakev).:::

Tlakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
::: tlakom. :::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
::: vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udele-
::: vanje napisov v iste. :::

Splošno priznana

najboljša postrežba po zmernih cenah
:: edino le pri domačem brivcu ::

S. Ulčar-ju

Koroška cesta 7 poleg Cirilove tiskarne.
Za dijakе najugodnejše cene. 233

Odvetnik

dr. Ljudevit Stiker

naznanja, da je s 16. decem-
brom t. l. prevzel odvetniško
pisarno dr. Benkovič-a v
Brežicah.

284

Svoji k svojim!

**Urar, očalar
in zlatar****Franjo Bureš**

Maribor
Tegethoffova cesta 33

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine,
srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in
jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igle za gramofone.
Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasino-gasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu ob-
činstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob,
društvenih odrov, napisov na steno,
deske, plošče in steklo ter za
vsa v pleskarsko in slikar-
sko stroko spadajoča
:: dela :: 53

Postrežba točna :: :: Cene nizke!

Preklic**Zastonj v Celje!**

Na poziv celjskega trgov. gremija
sem primoran vstaviti povrnitev
vožnje in bodem začasno, dokler
ne bode pritožba pri višjih oblastih
rešena, dajal potrdilo čez plačane
račune ali pa iste zneske daroval
za sklad obmejnih Slovencev.

R. Stermecki,
narodni trgovec v Celju.

Olje

od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za nakup priporočamo trvdko

M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske
obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago,
vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno
za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naram-
nice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge,
zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

Alojz Šumenjak

Maribor, Tegethoffova ulica št. 31

priporoča svojo

trgovino z mešanim bla-
gom in deželnimi pridelki.

Vsem cenjenim narodnim odjemalcem jamči za
sveže blago najboljše kakovosti, posebno za božične
praznike. Postrežba točna in solidna. Prodajajo se
tudi razne žganjice. 226

Izvrstno domače usnje :

priporoča po najnižji ceni

Elizabeta Welle, usnjarija
v Framu. 71

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,

Tegethoffova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi
preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih
oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga
vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin.

78

V nujnih potrebah se vsakovrstna
obleka v 24 urah zgotovi.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina ka-
kor: haloško, ljutomersko, dr. Thur-
nejev muškatelec, mozlec, vinarec,
bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni.
Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37

Lojzika Leon.**Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na-
vadno po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%.
Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in
1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se spre-
jemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obre-
stovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so
poštno hranilne položnice na raspolago (šek konto
97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni
varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na
vknjižbo in poročstvo po 5½%, in na osebni
kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vre-
dnostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih za-
vodih prevzame posojilnica v svojo last proti po-
vrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo
7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica
brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne
in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven
praznikov. — V uradnih urah se sprejema in iz-
plačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12.
dopoldne in od 2.—5. dopoldne. 6

Posojilnica ima tudi na raspolago domače hranilne nabiralnike.